EILANDSRAAD VAN ARUBA

Notulen 1969 **No.** 4

N O T U L E N

van de openbare vergadering van de Eilandsraad

op dinsdag 1 april 1969 des avonds om 20.00 uur.

Behandelde onderwerpen:

VOORZITTER: O.S. Henriquez, Gezaghebber.

SEKRETARIS: A.J. Booi, Sekretaris van het eilandgebied

Aanwezig zijn de leden; G.F.Croes, C.E.Lacle, D.G.Croes, M.Croes, C.Yarzagaray, A.M.Arends, E.M. de Kort, C.B.Boekhoudt, D.I.Leo, J.Maduro, A.Werleman, D.C.Mathew, B.R.Werleman, D.Tromp, G.A.Oduber, E.R.Finck, L.A.I.Chance, H.R.Dennert, J.A.C.Alders en O.Croes.

Afwezig is het lid: V.Kock, in verband met buitenlandsverlof, alsmede de gedeputeerde T.Leest, in verband met ziekteverlof.

DE VOORZITTER: Ik open hierbij de openbare vergadering van de Eilandsraad en heet U allen van harte welkom.

1. Goedkeuring van de notulen van de openbare vergadering van 8 maart 1968 en 13 maart 1968.

DE VOORZITTER: Zijn er leden die het woord wensen te voeren naar aanleiding van deze notulen?

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming worden de notulen van 8 maart 1968 en 13 maart 1968 vastgesteld en goedgekeurd.

2. Ingekomen stukken:

a. Jaarverslag 1967 van Radio Nederland Wereldomroep.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

b. Brief van het Bestuurscollege dd. 19 februari 1969 houdende kennisgeving van de met de Aruba Hydroponics Enterprises N.V. aangegane huurovereenkomst. (Ag.no.2223; bijlage 1969 no. 4)

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

c. - Brief dd. 10 februari 1969 van de heer Julio Maduro houdende bericht van zijn ontslagneming als lid van de Eilandsraad.
- Brief dd. 24 februari 1969 no. 2419 van de voorzitter van het hoofdstembureau inzake de verkozen verklaring van de heer Frans Lodewijk Maduro tot lid van de Eilandsraad ter voorziening in de vacature ontstaan door de ontslagneming van de heer Julio Maduro.
- Brief dd. 4 maart 1969 no. 2419 van de voorzitter van het hoofdstembureau houdende bericht dat van de heer Frans Lodewijk Maduro de mededeling is ontvangen dat hij zijn benoeming tot lid van de Eilandsraad aanneemt.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

d. Ministeriële-beschikking van 24 maart 1969 no. 2861 houdende instelling van een commissie belast met de opstelling van een ontwerp-Kiesreglement Staten en Eilandsraden, met memorie van toelichting en uitvoeringsbesluiten.

Op voorstel van de Voorzitter wordt dit stuk voor kennisgeving aangenomen.

3. Onderzoek van de geloofsbrief en bijbehorende stukken van de heer Frans Lodewijk Maduro.

DE VOORZITTER: Ik wil thans de heren A.M.Arends, A.Werleman en O.Croes uitnodigen om zitting te nemen in de commissie zoals bedoeld in artikel 28, lid 1 van het Reglement van Orde van deze Raad en hun te verzoeken de onderhavige stukken te onderzoeken en verslag uit te brengen aan de Raad.
Nu schors ik de vergadering voor 10 minuten.

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Ik wil de commissie uitnodigen verslag uit te brengen aan de Raad.

DE HEER A.M.ARENDS: Mijnheer de Voorzitter, de commissie heeft de binnengekomen geloofsbrief onderzocht en deze in orde gevonden. Het is de commissie voorts gebleken dat de gekozene aan de vereiste voor het lidmaatschap voldoet en dat hij geen betrekking of functie bekleedt dat onverenigbaar is met het lidmaatschap van de Raad.
Overigens is de commissie niets bekend op grond waarvan aan de gekozene toelating zou moeten worden onthouden. Op grond van haar bevindingen stelt de commissie de Raad dan ook voor de gekozene waarvan de geloofsbrief door haar bezorgd is als raadslid toe te laten. Ik dank U.

DE VOORZITTER: Dan dank ik de leden van de onderhavige commissie voor de werkzaamheden in deze en ik geef de Raad in overweging om de geloofsbrief goed te keuren.
Wenst iemand hoofdelijke stemming? Zo niet, dan is de geloofsbrief van de heer F.L.Maduro goedgekeurd zonder hoofdelijke stemming.
Ik constateer dat de heer F.L.Maduro aanwezig is in het gebouw en ik zal van de gelegenheid gebruik willen maken, indien de heer Maduro geen bezwaren heeft, om hem uit te nodigen naar voren te komen en meteen de eed af te leggen.

" Ik verklaar dat ik, middellijk noch onmiddellijk, onder welke naam of wat voorwendsel ook, in verband met mijn verkiezing tot lid van de eilandsraad, aan iemand, wie hij ook zij, iets heb gegeven of beloofd, noch zal geven.
Ik beloof, dat ik, om iets hoegenaamd in deze betrekking te doen of te laten, van niemand hoegenaamd enige belofte of geschenken zal aannemen, middellijk of onmiddellijk.
Ik beloof trouw aan de Koningin; dat ik de voor Aruba geldende wettelijke regelingen steeds zal helpen onderhouden en het welzijn van de Nederlandse Antillen in het algemeen en van Aruba in het bijzonder naar mijn vermogen zal voorstaan.

Dat verklaar en beloof ik".

De heer F.L.Maduro legt de belofte af.

DE VOORZITTER: Dan wil ik gaarne van deze gelegenheid gebruik maken, voordat de heer Julio Maduro ons gaat verlaten, om hem dank te zeggen mede namens de Raad voor de belangrijke werkzaamheden door hem verricht gedurende de tijd dat hij raadslid was.
De heer Maduro is niet zo lang raadslid geweest deze keer, maar ik geloof dat ik wel kan zeggen dat hij op zeer intensieve wijze heeft meegewerkt gedurende deze periode en getoond heeft de taak en de verantwoordelijkheid van een raadslid goed te begrijpen en dat ook in de praktijk te brengen. Mede namens de Arubaanse gemeenschap wil ik de heer Julio Maduro dankzeggen voor zijn goede diensten.
Dan wil ik de heer F.L.Maduro wederom welkom heten in deze Raad en de hoop uitspreken dat hij nog vele jaren voor het belang van Aruba zal kunnen werken.

DE HEER F.L.MADURO: Ik zou even een kort dankwoord willen zeggen voor de heer Julio Maduro, ex-raadslid van de Eilandsraad van Aruba, voor de prettige wijze waarop hij hier de laatste maanden heeft vergaderd.
Tambe lo mi kier agradici Señor Julio Maduro pa e responsabilidad cu e a tuma durante mi ausencia. Mi ta contento di ta bek awe den e conseho aki. Mi ta kere cu no ta nada mas cu husto y tambe ta mustra e confiansa cu ora un miembro di Raad ta bay afó e ta pone su asiento disponibel na esun partidario siguiente. Esaki ta mustra riba decensia parlamentario. Mi ta spera cu en lo futuro, no solamente di mi partido sino otro partido tambe lo tuma e mesun actitud politica. Un biaha mas masha danki na nomber di Señor Julio Maduro.

4. Verzoekschrift van een 26-tal vrachtrijders inzake eventuele voorzieningen ter bescherming van hun beroep met praeadvies van het Bestuurscollege dd. 4 maart 1969. (Ag.no. 1604; bijlage 1969 no. 5)

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, mi kier a propone pa nos nombra un comision di Raad pa studia e problemanan aki di e vrachtrijdernan.

DE VOORZITTER: Dit is dus een voorstel van de heer Yarzagaray om een commissie te benoemen om de mogelijkheid te bestuderen of het probleem van de vrachtrijders kan worden opgelost.

De heren A.M.Arends en E.M. de Kort ondersteunen het voorstel van de heer C.Yarzagaray.

DE VOORZITTER: Thans wordt aan de orde gesteld het voorstel van de heer C.Yarzagaray.
Zijn er leden die het woord wensen te voeren naar aanleiding van dit voorstel?

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, aunke mi tin aprecio pa e proposicion di Señor Yarzagaray mi ta puntra mi mes kiko Señor Yarzagaray lo spera di un comision asina. Pakiko e comision aki no a worde forma tempo cu e peticion a bin na Raad originalmente? E peticion na Raad aki a bay Bestuurscollege pa praeadvies. Bestuurscollege ta bisa masha cla, aunke ta contra nos deseonan pa cu e chauffeurnan aki, cu nan no ta weita manera di soluciona e deseonan di e chauffeurnan aki. E ta bisa, sinembargo, cu Raad ta liber pa nombra un comision pa studia nan. Mi ta puntra si pa falta di confiansa di un miembro cu ta apoya e Bestuurscollege aki e no ta tuma palabra di Bestuurscollege pa no accepta e asunto aki.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Berdaderamente na principio ora cu e carta a worde dirigi na Raad no a worde forma un comision pa studia e asunto aki. Pero Raad a haya ta bon pa mandé pa Bestuurscollege pa un praeadvies y Bestuurscollege a yega na e conclusion, manera ta poni cu tantas palabras den su carta presenta na Raad. Mi no ta di acuerdo cu locual Señor Oduber a trece padilanti. Bestuurscollege mes no a bin cu e proposicion pa forma un comision y e ta insinua cu lo tin cierto desconfiansa entre uno y otro den e partidanan cu ta respalda gobierno. Pero mi kier a referi na Señor Oduber na e di cinco alinea unda ta pará cu tantas palabras: "Ofschoon een eventuele oplossing naar onze mening derhalve niet gezocht moet worden in het nemen van beperkende maatregelen tegen de ondernemingen, bestaat er op zich geen bezwaar tegen dat Uw Raad indien U dit wenselijk acht uit Uw midden een commissie aanwijst om één en ander nader te onderzoeken".
Esey ta locual Señor Yarzagaray a bin cuné y miembronan di partidanan cu ta apoya gobierno gustosamente kier coopera cu formamento di e comision. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, e vrachtrijdernan aki a haci un peticion na Raad. Asina ta, ta Raad mester wak y studia e posibilidadnan cu tin pa trece solucion pa e problemanan aki.
Si e vrachtrijdernan ta sinti cu nan mester di un proteccion di gobierno, ta nos derecho aki den di coopera cu nan. Pesey mi a propone di buena fé cu tur partida aki hunto lo haya carta pa nos por sinta soluciona kiko por worde haci cu e grupo aki. Ta un grupo basta grandi y ta deber di nos pa tende nan y wak mas o menos kiko nan kier. Door di comunica nan mi ta kere cu nos por soluciona nan problema. Bestuurscollege a bisa cu nan a duna nan advies riba djé y awor e caso ta na Raad. Ta Raad su deber di trece un solucion. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, refiriendo na palabranan di diputado Gilberto Croes e ta bisa cu den e di cinco paragraaf di e carta nan ta bisa cu nan no tin nada contra si Raad nombra un comision pa studia e asunto aki mas leuw. Señor Presidente, djies pa informacion lo mi kier bisa Señor Betico Croes cu no ta na Bestuurscollege si Raad kier nombra un comision. Nan no por tin bezwaar si Raad haya bon di nombra un comision. Kier meen anto cu e paragrafo aki no bal nada. Pero biniendo bek riba locual Señor Yarzagaray a menciona, mi tin un cierto presentimiento cu e carta aki, si e bay den comision di Raad, lo dura suficiente tempo pa cierto desaroyonan politico tuma lugar. Pero nos lo por bay di acuerdo cu un comision si Señor Yarzagaray lo ta dispuesto pa duna e comision aki 2 luna di tempo pa entrega un rapport na Raad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb de heer Oduber niet goed gevolgd. Kunt U hem misschien de gelegenheid geven zijn opmerking te herhalen?

DE VOORZITTER: De heer Oduber heeft U in overweging gegeven om een termijn te stellen van twee maanden waarbinnen de commissie, indien benoemd wordt, rapport uitbrengt aan de Raad?
Het is dus in overeenstemming met artikel 38 waarin staat: "De Raad kan een termijn bepalen binnen welke een commissie haar taak zal moeten afdoen".

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Señor Oduber a trece padilanti cu e di cinco alinea no bal nada.
Naturalmente den su bista y den su concepto kisas e no bal nada, pero como e ta un carta di presentacion di nos partidanan di gobierno, pa nos e bal hopi y e ta bisa exactamente loke nos ta desea, esta cu nos tampoco no tin nada contra cu tal comision worde forma.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Is de heer Yarzagaray bereid het voorstel van de heer Oduber over te nemen?

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, lo mi kier stel voor pa nos duna e commissie tres luna.

DE VOORZITTER: Dan nog één vraag voordat er een beslissing wordt genomen. Artikel 35, lid 1 van ons Reglement van Orde stelt: "De Voorzitter benoemt alle commissiën ter uitvoering van een bijzondere last, tenzij de Raad mocht verlangen dat dit door hemzelve geschiedde".
De heer Yarzagaray heeft voorgesteld om in de commissie op te nemen een lid van iedere partij en ik wil de heer Yarzagaray vragen wat zijn bedoeling is. Benoemt de Raad de commissie of wil de heer Yarzagaray dat de Voorzitter de commissie benoemt?

DE HEER C.YARZAGARAY: Señor Presidente, lo mi desea si Señor Presidente por nombra e comision aki.

DE VOORZITTER: Als ik het dus goed heb begrepen dan zal de Voorzitter overleg plegen met de frakties en dan de commissie benoemen.
Nu zie ik mij genoodzaakt net zoals de vorige keer om gebruik te maken van mijn adviserende stem en de Raad in overweging te geven om een commissie te benoemen uit de Raad en eventueel deskundigen toe te voegen als adviseur van de commissie.
Indien U personen benoemt in de commissie die niet in de Raad zitten dan is het hele Reglement van Orde hier niet van toepassing.

Dus het lijkt mij beter om een commissie te benoemen uit de Raad en dan deskundigen toe te voegen.
Dan moet er nog een beslissing genomen worden op het voorstel zelf. Wenst iemand hoofdelijke stemming op het voorstel van de heer Yarzagaray zoals ondersteund en aangevuld?

Zonder hoofdelijke stemming wordt het voorstel van de heer Yarzagaray goedgekeurd.

DE VOORZITTER: Thans wil ik de Raad voorstellen om het onderhavige stuk met de praeadvies te verwijzen naar de onderhavige commissie en de commissie uit te nodigen binnen drie maanden rapport uit te brengen aan de Raad.

Aldus wordt door de Raad besloten.

5. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de voldoening van dokkingskosten van de sleepboot. (Ag.no. 2992; bijlage 1969 no. 6)

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, di parti di fraccion di Partido Patriotico Arubano nos ta completamente di acuerdo cu e suma cu a worde pidi pa e gasto di dokmento di Arikok. Nos ta convenci cu den e temponan actual e Arikok mester ta den bon condicion tur ora bay pa asina e por saca algun barco cu a worde pega door di Bestuurscollege.

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

6. Brief van het Bestuurscollege dd. 5 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de kelnerscursus. (Ag.no. 2310; bijlage 1969 no. 7)

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi tin un pregunta riba e punto di agenda aki.
Mi kier a puntra si no tin e posibilidad cu lugar di nos tuma un stranhero pa haci e trabao aki, nos mes muchanan cu a bay hotelvakschool pa tanto aña y pa basta tempo caba ta den e ramo aki, no ta bastantemente capacita pa entrena waiternan.
Segun mi tin entendi esnan cu bin bek cu diploma Hotelvakschool ta worde considera abao cu un sueldo abao y nan ta prefera di bay Corsow of otro lugar unda nan por haya mihor oportunidad pa nan por sigui den e ramo aki. Aki na Aruba mes nos ta mira cu nos tin cu keda continuamente cu hendenan di estranheria.
Fuera di tur otro facilidadnan cu e hotelnan ta haya tambe nos mester bay siña hende pa traha den e hotelnan. Por ta cu nan tambe tin poco iniciativa pa nan mes haci esey.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, berdaderamente semper tabata nos intencion pa mas tanto posibel, unda tin yiunan di tera capacita pa laga nan bin na remarca pa tal trabaonan. Den e caso aki e instructor cu ta trahando a worde manda Aruba pa Gobierno Central y como cu e cursonan aki no tin e caracter cu e lo sigui den lo futuro hopi di nos hobennan cu ta bin cu un bon educacion y un bon diploma aki na Aruba no kier laga un oportunidad pasa den un of otro di e hotelnan grandi pa bay temporario haci e trabao como instructor. Pesey Bestuurscollege a pidi esaki a base di cu e curso aki ta temporario ainda.

Na e momento cu Bestuurscollege pensa di yega pa cu un curso permanente, indudablemente nos lo por considera pa busca un of otro yiu di tera capacita pa dirigi e cursonan aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi kier a haci dos remarca chikito. Mi ta korc sigur cu pa f.7.500 nos ta haya un di e muchanan cu a caba hotelvakschool pa train e muchanan aki pa un aña.
Tempo cu Caribbean Hotel a worde traha na aña 1958, ken a zorg pa entrena e waiternan etc? E tempo ey tambe tabatin un instructor? Segun mi no tabatin y toch Aruba a produci bon waiternan e tempo ey.
Mi ta puntra mi mes si Bestuurscollege no ta lubida riba e hobennan cu nos a manda afor. Pasobra un hende ta stranhero pesey e mester ta mihor cualifica? No cu mi tin algo contra e actual entrenador, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, ningun momento Bestuurscollege tin e intencion cu si un hende ta stranhero semper nan ta haya cierto mas aprecio pa nan cualidadnan cu yiu di tera.
Ningun momento Bestuurscollege tin e opinion ey. Berdaderamente den pasado tabatin yiunan di tera cu tabata dirigi e cursonan di waiter pero nan tabata hacié den oranan di anochi despues cu nan a cumpli cu nan trabao di dia. Pero den e ultimo añanan nos a mira con turismo ta progresando. Nos ta mira cu hotelnan grandi ta biniendo cada bes mas y hopi peticion ta den pa traha mas hotelnan na Aruba. Nos no por a laga esaki na solamente cursonan di anochi y pa intensifica esaki Gobierno Central mes a mira esaki y a pone un instructor disponibel. Awor cu nos ta weitando tanto peticion aden, y mirando turismo creciendo tanto, Bestuurscollege ta haya cu e instructor aki mester keda. Pero sí nos por priminti cu nos por considera cu na e momento cu e curso aki lo haya un caracter permanente nos lo busca un yiu di tera pa haci e trabao.
E persona aki ta haciendo e trabao aki a base di un contract. Asina ta, na momento cu e contract aki caba nos por wel di reemplasé pa un yiu di tera, basta cu nan lo tin atencion pa e trabao.
Masha danki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

7. Brief van het Bestuurscollege dd. 6 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de aanschaf van vier electrische lichtbakens. (Ag.no. 2313; bijlage 1969 no. 8)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

8. Brief van het Bestuurscollege dd. 11 maart 1969 betreffende de wijziging van bestemming van krediet voor de invoering van brug- en H.A.V.O.-kl ssen per 1 september 1968. (Ag.no. 14; bijlage 1969 no. 9).

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

9. Brief van het Bestuurscollege dd. 11 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de aankoop van huistelefooninstallaties. (Ag.no. 1768; bijlage 1969 no. 10)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

10. Brief van het Bestuurscollege dd. 11 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de aanschaffing van taximeters. (Ag.no. 625; bijlage 1969 no. 12)

DE HEER B.R.WERLEMAN: Señor Presidente, nos ta weita aki cu Bestuurscollege a pidi algun cent, f.11.000,-- pa cumpra 30 taxi-meters. Riba su mes esaki no tin nada particular pasobra ta necesario pa cada taxi tin su meter. Pero lo mi kier a suplica Bestuurscollege cu ora e taximeternan bin y nan worde instala den e autonan, pa pone un control si nan ta usa nan. Pasobra ki bal gasta hopi placa pa cumpra taxi-meter si nan no ta worde usa den e taxinan. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.F.CROES, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, mi por duna Señor Bruno Werleman e palabra cu Bestuurscollege lo tuma su peticion na consideracion. Masha danki, Señor Presidente.

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

11. Brief van het Bestuurscollege dd. 13 maart 1969 houdende verzoek om machtiging tot afwikkeling van uitstaande vorderingen ten laste van het dienstjaar 1968. (Ag.no. 3014; bijlage 1969 no. 13)

DE HEER H.R.DENNERT: Punt van orde, Mijnheer de Voorzitter.
Bij de behandeling van dit stuk gaat U dan al deze posten bladzijde voor bladzijde na?

DE VOORZITTER: Beide mogelijkheden staan open. Het is geen suppletore begroting. Dus het is niet nodig dat wij dat begrotingsgewijze doen. Hebt U bepaalde redenen om dat te vragen?

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, dit is inderdaad een pakket van wijzigingen die wij hier voor ons hebben. In haar aanbiedingsbrief zegt het Bestuurscollege een hele boel dingen die toch wel van belang zijn.
Op de eerste plaats merken wij dat de voorlopige rekening van het jaar 1967 met een tekort van f.39.725,-- sluit. De inkomsten zijn hoger dan geraamd was en ook de uitgaven zijn ietsje hoger dan geraamd was.
Mijnheer de Voorzitter, dit is voor ons heel belangrijk want toen het huidige Bestuurscollege zitting nam in juli 1967 werd gezegd, dat men Aruba in een deplorabele toestand gevonden had en dat de financiën op waren. Nu blijkt dat het helemaal niet zo was. De begrotingrekening van dat jaar sluit met een heel klein verlies.
Mijnheer de Voorzitter, dit tekort wordt niet reëel genoemd omdat er nog vorderingen waren die betaald moesten worden. Dus het zou eigenlijk wat hoger moeten zijn. Maar men vergeet iets hierbij, Mijnheer de Voorzitter.
In het jaar 1967, als ik het verslag van de Rekenkamer over het jaar 1967 opsla, dan staat daar op bladzijde 9 en 10, dat er een ontzettende schrikbarende krediet overschrijding is geweest bij de Werkverschaffing en wel een overschrijding van ongeveer f.388.540,--.
Mijnheer de Voorzitter, als dit niet gebeurd was, dan was de rekening van 1967 met een voordelig saldo gesloten. Wij zouden dus geld overgehouden hebben wat de rekeningen van 1967 betreft. Daarom is het heel verheugend dit te vernemen van het Bestuurscollege. Het is eigenlijk haar eigen schuld dat vandaag de rekening van 1967 met een klein verlies sluit in plaats van een groot overschot.
In de aanbiedingsbrief wordt gezegd dat als dekking voorlopig zal worden aangenomen een bedrag, restant bijdrage voor de Reserve- Kas- en Verrekendienst en ook een uitkering aan Water- en Energiebedrijf.

Deze uitkering is f.420.000,--. Nu wil ik graag weten over welk jaar dit betreft. In het jaar 1967 is er een vermindering geweest van uitgaven aan Water- en Energiebedrijf van f.522.170,--.
Verder zegt het Bestuurscollege in haar brief: "Het feit, dat de kredieten voor 1968 niet voldoende blijken te zijn, is meestal te wijten aan de uitgaven, welke betrekking hebben op het dienstjaar 1967 enz.".
Dat is inderdaad waar, Mijnheer de Voorzitter. Maar deze uitgaven 1967 betreffen een bedrag van f.417.468,--. Als wij het totaal opslaan dan wordt hier krediet gevraagd van f.657.885,--. Dus een bedrag van f.240.470,-- betreft het jaar 1968.
Als ik dus die posten naga, wij willen het als één behandelen, dan heb ik enkele vragen hierover.
Op bladzijde 1, post 2.01.01.0.35, vergaderkosten. Er wordt een aanvullend krediet gevraagd voor f.3.755,--. Ik vraag mij af waarom dit geweest is.
Post 2.01.01.0.37, reiskosten, f.6.605,--. Dit is kennelijk voor het jaar 1968 want bij de begroting van 1969 hebben wij een uitgebreide rapport gehad wat allemaal uitgegeven is aan de reiskosten 1967 en 1968.
Als wij dat dan optellen dan zien wij dat in 1967 het krediet niet overschreden is en in 1968 wel. Dit bedrag van f.6.000,-- toont aan de reis van twee gedeputeerden naar Londen en Amsterdam die tot nu toe geen vruchten heeft afgeworpen behalve ontkenning vanwege de zijde van de Kabinet van de Vice-Minister-President dat de gedeputeerden hem niet bezocht hebben.
Hoofdstuk IX, post 2.09.03.1.49, hospitaalverplegingen, medicamenten, en dergelijke. Daar is een behoorlijk aanvullend krediet gevraagd, en ik wil vragen over welk jaar dit is. Ik neem aan dat het het jaar 1968 is. Ik moet hierbij nog opmerken dat als dit zo is dat wij dan ongetwijfeld voor het komende jaar een extra krediet zullen moeten voteren.
Verder valt op, Mijnheer de Voorzitter, dat de interest op kasgeldleningen hoger geweest is dan geraamd is. Dit kan zijn door liquiditeitspositie. Als wij dus een slechte liquiditeitspositie hebben, dan gaan wij extra gunstgaven geven, want er wordt ook gevraagd f.2.750,-- hiervoor.
Mijnheer de Voorzitter, ik vraag mij af, waarom die gunstgaven weer verhoogd zijn. Er is ontzettend veel gesproken over deze post bij de begroting 1968 en toch zien wij dat deze post weer is verschenen.
Mijnheer de Voorzitter, voorlopig is dit alles wat ik hierover op te merken heb. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi tin algun remarca pa haci en especial tocante algun postnan, esunnan di mas grandi. E chikitonan no ta di hopi importancia. E post di hospitaalverpleging, medicamenten, en dergelijke tin un aanvullend krediet di f.125.000,--.
Tambe e post di geldelijke ondersteuningen aan behoeftigen tin un aanvullend krediet di f.125.000,--.
Riba e puntonan grandi aki, Señor Presidente, seguramente ta algo cu ta bay pa esnan cu ta den necesidad ya cu no tin otro forma di yuda nan.
Por ta esaki ta e manera, door di onderstand of door di tratamento medico, algo cu nos pueblo ta necesita hopi.
Tocante e asunto aki lo mi kier a remarca si Bestuurscollege en lo futuro por tene un tiki mas cuenta cu e situacion, en especial kredietbewaking, pa despues nos no haya nos den problemanan cu por a worde evita. Bo no mester gasta mas di cu a worde poni riba begroting.
Si bo haci esaki no bal la pena pa sinta discuti. Mayoria di e peso grandi ta bay na esunnan cu tin mas mester y mi por bisa cu bos halto cu esnan cu tin hopi necesidad awe lo desea cu nan por a haya maske dos sí y dos no. Pero no tin mas placa. Cu esey lo mi kier conclui den promer ronde.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, nos ta tratando varios puntonan awe nochi cu ta concerni mas credito pa diferente asuntonan.
E carta aki di Bestuurscollege ta termina cu e siguiente alinea:
"Wij stellen ons voor één en ander zo spoedig mogelijk af te ronden in een aan Uw Raad ter vaststelling aan te bieden begrotingswijziging".
Lo mi kier a puntra Bestuurscollege con pronto Raad por spera e tanto begrotingswijzigingnan.
Cu Bo permiso, Señor Presidente, ami tambe lo kier haci algun pregunta riba diferente di e postnan.
Hoofstuk I, post 2.01.01.0.79. Aunke e suma aki ta sumamente chikito toch lo ta bon pa Raad sabi di e f.45,-- aki pa verkiezingen.
Post 2.01.01.0.79, Rechtskundig en andere deskundig advies.
Mil dos cien florin ta worde pidi mas. Pakiko?
Hoofdstuk IX, post 2.09.03.5.49, begrafeniskosten. Ta worde pidi, mi ta imagina mi cu ta pa aña 1968, f.7.870,-- mas. Nos lo aprecia un splicacion den esaki, esta con ta posibel cu mester asina mas placa pa kosteloze begrafenis. Gustosamente nos lo aprecia un specificacion den esey. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, er wordt een bedrag van f.125.000,-- gevraagd voor hospitaalverpleging en medicamenten.
Mijnheer de Voorzitter, natuurlijk wordt verwacht dat de Raad goedkeuring zal geven aan deze bedragen. Maar in verband hiermede wil ik het Bestuurscollege vragen of er geen toezicht wordt uitgeoefend op de wijze waarop deze gelden uitgegeven worden.
Er zijn gevallen bekend waar arme mensen met een dokterskaart worden gestuurd om in het ziekenhuis te worden opgenomen maar deze mensen worden geweigerd te worden toegelaten door het hospitaalbestuur of andere mensen die daar een rol spelen.
Heeft het Bestuurscollege een wijze om na te gaan hoe dit in elkaar zit?
Ook wordt een bedrag van f.2.750,-- gevraagd voor gunstgaven en andere onverplichte betalingen. Kan het Bestuurscollege ons uitleggen aan wie en waarvoor wij deze gunstgaven uitbetalen?
Het is nooit voorgekomen dat zulke grote bedragen voor gunstgaven zijn uitbetaald.
Welke zijn de werkzaamheden of wat zijn de extra goede diensten die verricht worden in verband met de uitgaven van deze gunstgaven ten voordele van het eilandgebied Aruba? Ik dank U zeer, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, mi kier haci un pregunta riba un declaracion cu a worde haci aki den na principio di e periodo di cuater aña cu nos ta den door di actual Bestuurscollege, caminda nan a insinua categoricamente cu e estado financiero di e territorio insular di Aruba a keda deplorabel despues di e Bestuurscollege di Partido Patriotico Arubano.
Awor cu e cifranan di aña 1967 ta worde presenta na Raad nos ta weita cu aunke begroting di 1967 tabatin un tekort calcula na un miyon florin, a resulta cu e tekort di 1967 tabata alrededor di f.40.000,--.
Kiko y con e diputado di Finansas por clarifica of por cambia e declaracion haci na principio di e periodo di e College aki?
Pero, si e bisa cu e estado financiero no tabata deplorabel, no ta e unico contraversia cu nos a tende den Raad awe. Mi amigo y colega, Señor Frans Lodewijk Maduro, ta bisa di ta bay di acuerdo, despues di algun pregunta cu e poder pa Bestuurscollege pa haci pagonan cu a sobrepasa e cifranan di begroting 1968. Tambe na principio di e periodo di e conseho representante aki mi ta corda claramente, e tabata un sonido masha agradabel, cu Señor Frans Lodewijk Maduro a declara cu nunca e lo vota pa gastonan cu sobrepasa begroting si Raad no worde avisa di antemano. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.B.BOEKHOUDT: Señor Presidente, en coneccion cu esaki lo mi kier a sugeri na Bestuurscollege pa haci mas uso di e computers den posicion di gobierno.
Con pronto nos por spera cu henter e begroting di Aruba lo worde haci pa computers? Mi ta sigur cu si esaki worde haci nos lo no tin mester di bin Raad pa trata uitstaande vorderingen di dos aña pasa. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, Dokter Dennert y Dokter Oduber a referi diferente biaha na e begroting di aña 1967.
Si mi no ta kiboka nos a yega di bisa den Raad cu entre otro e gastonan extra cu a worde haci, especialmente durante e ultimo lunanan di aña 1967 en cuanto Werkverschaffing, esey naturalmente a aumenta e gastonan cual tabata calcula na aña 1967. Cu e tekort di aña 1967 a mengua ta natural. Manera ta poni den e carta aki, hopi di e gastonan cu lo mester a worde carga riba begroting di aña 1967 a worde pasa na aña 1968. Gastonan tabata necesario na Werkverschaffing y nos tabata sabi di antemano cu nos ta causa un tekort mas riba e begroting di aña 1967.
Pa tur esaki mi kier pa Raad sabi cu nos ta tratando te na unda cu nos por pa mantene e gastonan mas abao posibel aunke cu den begroting probablemente tin un cierto cantidad di placa disponibel.
Señor Osbaldo Croes tambe tabata kier sabi mas o menos ki tempo Raad por spera e diferente cambionan, esta begrotingswijzigingnan. Mi por a bisa Señor Osbaldo Croes cu nos ta spera nan den mas o menos un luna.
Señor Boekhoudt a puntra ki tempo Bestuurscollege lo haci uso di computers pa pone henter begroting riba computer. Mi kier sabi cu durante discusionnan di begroting e aña aki mi a haci referencia na djéle.
Manera Raad sabi e hefe di Accountantsdienst a haci un biaha pa Hulanda aña pasa, entre otro pa busca cierto categoria di empleadonan pa trabaonan administrativo y a la vez e a bishita diferente gemeentenan grandi na Hulanda. E a haya un bon idea con e gemeentenan na Hulanda tin trabaonan di gobierno, por ehempel ariba computer. E meneer aki tabata sumamente ocupa cu diferente otro trabaonan cu a bin acerca y pesey e no a haya tempo ainda pa presenta na Bestuurscollege un rapport pa Bestuurscollege mira te con leuw diferente trabaonan administrativo por worde poni riba computer. Esey ta un di e puntonan cu tin atencion di Bestuurscollege y nos ta spera cu muy pronto e hefe di Accountantsdienst lo por sigui su estudio cu actualmente e ta haciendo.
Señor Dennert a puntra di e aumento tocante e post di vergaderkosten.
Si mi no ta kiboka, Señor Presidente, esey a worde ocasiona pa diferente reunionnan cu a dura hopi largo y esey a causa cu e suma cu a worde geraamd a worde surpasa.
Tambe Señor Dennert a papia di e reiskosten. Mi kier sabi cu e mes a contesta su pregunta.
Señor Osbaldo Croes a papia tocante e suma adicional pa rechtskundig en ander deskundig advies. Mi ta kere cu Señor Osbaldo Croes ta bien sabedor di e casonan cu tabatin dilanti di Huez.
Tambe Señor Croes a puntra di e suma grandi di begrafeniskosten.
Esaki ta algun cuentanan bieuw cu despues a sali na cla cu nan mester worde paga.
Señor Leo Chance a papia di gunstgaven. Mi ta kere cu Señor Chance ta bon sabedor di e motibo pakiko e post di gunstgaven a subi.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Zijn er nog vragen die niet beantwoord zijn?

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, Señor Lacle a bisa awor ey cu Señor Chance ta bien sabedor di e motibo pakiko e post di gunstgaven a subi. Segun mi Raad no sabi. Mi no ta haya e contesta adecuado.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, esaki a worde ocasiona door cu uno of mas persona a worde emplea y a worde carga na e post, gunstgaven.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik heb een paar vragen gesteld over Werkverschaffing die niet beantwoord werden.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de vraag waarop de heer Chance doelt betreft waarschijnlijk de opheffing over de aanvraag van f.150.000,-- voor hospitaalverpleging en daaraan maakte hij vast of de Overheid wel controle uitoefent op de manier waarop geld wordt besteed. Hij haalde daarbij een voorbeeld aan dat duidelijk wees dat hier geen probleem was van toezicht op het besteden van de gelden, maar eigenlijk dat het het geval betrof van het toelatingsbeleid van het hospitaal, misschien in noodgevallen.
Wat betreft het toezicht kan ik de heer Chance de verzekering geven dat de Overheid degelijk toezicht uitoefent op de besteding van de kosten van medicamenten en hospitaalverpleging en dat de Overheid nauwlettend toeziet ook op het toelatingsbeleid in noodgevallen bij het hospitaal.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik heb in de tweede ronde niet veel te zeggen. Ik wil de gedeputeerden bedanken voor hun antwoord en ik wil nogmaals zeggen dat het nu blijkt dat de toestand van Aruba niet zo deplorabel was als men wil doen voorkomen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, tin algo riba cual mi kier a haya un contesta.
Riba pagina 2 di bijlage 13 ta para: "Het totaal der uitgaven, geraamd in de begroting 1967, gewone dienst, bedraagt f.29.222.350,--, mas f.509.138,--.
E total krediet cu a worde vota tabata f.29.731.488,--. E total di gastonan cu a bay pa aña 1967 ta suma na f.29.314.020,--. Ey bao ta para cu e gastonan di aña 1967 cu a bay pa aña 1968 ta f.417.468,--.
Señor Presidente, mi pregunta ta, en realidad cuanto mas a worde gasta na aña 1967. Aki riba, loke a worde gasta y loke a worde vota ta klop tot in de centen. Cu otras palabras, e aanvullend krediet di aña 1968, cual ta f.657.885,--, tin parti aden di e f.417.468,-- y f.468,--.
Por ta cu e pregunta aki ta mucho technico pa awe nochi pero si ta posibel lo mi desea un contesta riba esaki.

DE HEER O.CROES: Señor Presidente, mi ta spera cu e contesta di Señor Lacle, cu dentro di un luna Raad lo haya begrotingswijzigingnan, ta berdad. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik wil de heer Croes dankzeggen voor zijn antwoord. Ik heb dit naar voren gebracht omdat, zoals ik zei, wanneer wij deze bedragen goedkeuren moeten zij ten goede van het volk komen. Ik weet dat het Bestuurscollege niet iedere geval kan nagaan over de toelating in het hospitaal. Maar op één of andere wijze moet een overeenkomst komen dat wanneer het ziekenhuis een hele hoop geld in handen krijgt dat dit besteed wordt voor het doel waarvoor het beschikbaar wordt gesteld en niet wanneer een arme persoon bij het hospitaal komt met een kaart voor vrije geneeskundige behandeling dat hij dan niet toegelaten wordt. Ik hoop dat de Overheid kan inzien om iets in deze richting te doen dat er verbetering komt in deze slechte toestand die er bij het hospitaal heerst.

Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij maar ik moet zeggen dat het vanavond blijkt dat de heer Lacle niet goed voorbereid is om antwoorden aan de Eilandsraad te geven zoals gewoonlijk. Hij wil vanavond makkelijk vanaf door te zeggen: "cu por ta nan a cumpra algun potlood".
Mijnheer de Voorzitter, dit is geen antwoord die aan de Raad gegeven moet worden. Zijn antwoord op mijn vraag betreffende gunstgaven is totaal onaanvaardbaar. Hij zei, dat de heer Chance goed weet wat deze gunstgaven inhouden. Mijnheer de Voorzitter, ik weet helemaal niet wat zij inhouden. Als ik dat wist, dan had ik dan ook mijn vraag niet gesteld.
Ik heb dit gevraagd omdat ik denk dat het een recht van de Raad is om te weten wat het Bestuurscollege doet met de gelden die beschikbaar worden gesteld door de Eilandsraad, zij het voor gunstgaven of wat dan ook.
Dus ik hoop dat de gedeputeerde alsnog zijn departement laat nagaan en als hij vanavond niet bereid is antwoord te geven dat hij dit alsnog schriftelijk kan doen en gegevens aan de Raad verstrekken.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, en cuanto e remarca di Señor Chance den segundo ronde mi kier participa cu si Raad ta interesa pa haya specificacionnan riba tur e postnan aki cu gusto lo mi hacié. Na e momento aki nos no tin cu nos e specificacionnan di e diferente postnan. E a worde presenta na Raad como un enquete.
Si Señor Chance tin algun pregunta en cuanto gunstgaven cu gusto lo mi lagéle sabi. Esey ta tur, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, om terug te komen op het geval van toelating bij het hospitaal, zoals naar voren gebracht door de heer Chance, wil ik ter verduidelijking stellen dat het contractueel is vastgelegd dat iedereen die onvermogen is verklaard in het hospitaal wordt opgenomen en wordt behandeld voor rekening van het Eilandgebied totdat het Bestuurscollege een beslissing heeft genomen wat zodanige behandeling niet voor kosten van het Eilandgebied komt.
Ik de praktijk is het zeer weinige keren voorgekomen, dat mensen worden geweerd en hierover zich komen beklagen. Zij worden eerder opgenomen met alle consekwenties van dien voor het Eilandgebied.

DE HEER C.E.LACLE, GEDEPUTEERDE: Señor Presidente, tocante e pregunta di Señor Maduro, e suma cu e a referi na djé di f.417.468,-- ta un suma cu ta pagá caba.

DE VOORZITTER: Misschien kan ik het nog even aanvullen.
Het bedrag van f.417.000,-- zijn de uitgaven van 1967, gedaan in 1968.
Er zijn in feite meer uitgaven dan dit, maar die uitgaven zijn niet gedaan, omdat wij niet verder willen gaan dan het krediet dat beschikbaar was voor 1967. Daarom wordt nu extra krediet gevraagd in 1968 om de rest van de uitgaven alsnog te betalen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, ik vraag geen hoofdelijke stemming, maar kan ik verwachten dat het Bestuurscollege ons schriftelijk zal antwoorden omtrent gunstgaven? Dus hoe het uitbetaald wordt en aan wie en waarvoor.

DE VOORZITTER: Aangezien hier dus namen van personen gemoeid zijn zouden wij deze gegevens ter inzage willen leggen bij de Eilandsekretaris en U uitnodigen om dus op kantoor te komen. Dus wij hebben geen bezwaar de gegevens ter inzage te leggen.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, U hoeft geen namen te noemen. Kan het zonder namen te noemen? Bijvoorbeeld Commies-A bij Financiën of zoiets.

DE VOORZITTER: Als ik het dus goed begrepen heb dan is de vraag van de heer Chance welke bedragen werden uitgekeerd, waarvoor werden zij uitgekeerd en aan wie. Hij is niet geinteresseerd om de namen van de personen te weten. Hij wil alleen maar weten welke rang zij hebben. Het Bestuurscollege zal zich hierover beraden en U in ieder geval inlichten hierover. Wij moeten ons nog beraden of wij dit in een openbaar stuk aan de Raad zullen mededelen danwel ter vertrouwelijke inzage zullen leggen op het Sekretariaat.
In ieder geval wordt U ingelicht hierover.
Wenst iemand hoofdelijke stemming?

Zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

12. Brief van het Bestuurscollege dd. 14 maart 1969 betreffende de aanpassing van de normen van on- en minvermogendheid bij vrije geneeskundige behandeling. (Ag.no. 2222;bijlage 1969 no. 14)

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik wil het Bestuurscollege dankzeggen voor de snelle wijze waarop de motie die in de vergadering van 20 januari 1969 is aangenomen verwerkt is.
Ik zie dat men aan een zeer groot bedrag is gekomen. Het Bestuurscollege zegt, dat indien deze wijziging aangenomen wordt dit het eilandgebied extra zal kosten, f.1.100.000,--. Ik wilde het Bestuurscollege gaarne vragen hoe men tot dit bedrag gekomen is.
Mijnheer de Voorzitter, ik kan mij niet voorstellen, dat er zo'n groot bedrag extra nodig zal zijn als wij deze wijziging aanvaarden.
Daarom wil ik graag weten hoe men aan dit bedrag gekomen is, Mijnheer de Voorzitter. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi tin un pregunta en cuanto bijlage 14 den cual ta para cu un mocion a worde accepta. Mi no tabata presente na e reunion aki pero mi kier a haci e pregunta aki pa mi ta na altura. Mi kier sabi si en berdad e mocion a worde accepta door di e conseho aki of e a worde tuma den consideracion door di Bestuurscollege,cual ta dos diferente cosnan.
Mi no tabata presente na e reunion aki, pero esey no ta kita e punto di bista di nos partido cu tin necesidad pa ayudo social ya cu di otro forma leynan social pa pueblo no por worde pasa den e conseho aki, pero sí por worde pasa na Corsow.
Seguramente nos partida tambe ta aboga pa esnan cu ta den necesidad haya ayudo tan halto cu ta posibel economicamente sin perhudica e situacion financiera di nos isla. Esey ta aparte di mi pregunta di cu si e mocion a worde accepta sí of no door di e conseho aki.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, het doet mij wel een genoegen dat de heer Dennert en zijn partijgenoten het op prijs stellen dat wij de motie zo spoedig hebben kunnen verwerken en de Raad van praeadvies hebben kunnen dienen.
Wij dachten dat dit inderdaad een zeer belangrijk onderwerp is waarover de Raad zo spoedig mogelijk zou moeten uitspreken.
De heer Dennert vraagt hoe het Bestuurscollege gekomen is aan het bedrag van f.1.100.000,--. Ik geloof dat hier een misverstand in het spel is. Er wordt nergens gesteld dat de meer kosten f.1.100.000,-- zullen bedragen. Er wordt gesteld dat de voorzieningen een zeer aanzienelijk bedrag zullen kosten boven het bedrag van f.1.100.000,-- dat thans beschikbaar is. Dit bedrag is het gevoteerde bedrag van het dienstjaar 1969. Wat de totale kosten uiteindelijk zullen zijn kunnen wij niet bij benadering vaststellen.

Mijnheer de Voorzitter, dan is er nog een andere misverstand. Mi ta continua na Papiamento, Señor Presidente, tocante e pregunta di Señor Maduro. E mocion en berdad a worde adopta door di Raad den un forma modifica y nos a priminti cu dentro di un periodo muy corto di trece un contesta, loke nos a cumpli cuné cu e punto di agenda aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, er is inderdaad een misverstand hier en gedeputeerde Max Croes heeft dat duidelijk gemaakt. Er is namelijk een comma daar die niet daar moet zijn eigenlijk, en ik heb daar overheen gelezen. Ik geloof dat de krant dat ook zo heeft gezien. In elk geval wil ik aannemen dat er gezien ook zonet de extra kosten die wij gevoteerd hebben, dat er dus geen belangrijk bedrag boven de reeds gevoteerde bedragen nodig zal zijn. Mijnheer de Voorzitter, indertijd is deze motie ingediend omdat er sprake was, en dat is er nog, dat er vele mensen aanvrage doen voor vrije geneeskundige behandeling en dat die aanvragen geweigerd werden. Ik heb toen ook nog gesteld dat die aanvragen misschien geweigerd werden op goede gronden of op een bepaalde stel regels of op bepaalde reglementen van het Bestuurscollege, maar dat men toch rekening moet houden met andere omstandigheden. De wet die eigenlijk de on- en minvermogendheid bepaalt, is de wet van Publikatie Blad 1918 no 13. Daar wordt dus als het ware aan de on- en minvermogenden een recht gegeven.
Er wordt gesteld daarin in het tweede lid van artikel 8 dat iemand on- of minvermogend is wanneer hij als hij gehuwd is f.800,-- of minder per jaar verdient of wanneer hij niet gehuwd is f.600,-- of minder per jaar verdient. Dat is het recht dat iemand heeft wanneer hij on- of minvermogend is. Nu zijn deze bedragen - en dat stelt het Bestuurscollege ook en ik ben het helemaal eens met haar en ook de Raad is het ook mee eens, want de Raad heeft deze motie aanvaard - nog sterk verouderd en niet meer van toepassing in deze tijd. Wat krijgen wij dan, Mijnheer de Voorzitter? Wij krijgen dan een toestand zoals geschreven in de brief van het Bestuurscollege, dat in de praktijk deze bedragen aangehouden moeten worden maar dat men als norm neemt de draagkracht.
Mijnheer de Voorzitter, er wordt nergens geschreven wat dit draagkracht is. Het wordt wel omschreven; het hangt er van af hoeveel kinderen je hebt en hoeveel je verdient en hoeveel de kosten zullen zijn voor een bepaalde behandeling. Maar, Mijnheer de Voorzitter, wanneer wij deze draagkracht in principe gaan aanvaarden op deze wijze, dan lopen wij het gevaar dat het willekeur in het spel komt, óf wij lopen het gevaar dat bepaalde individuen vrije geneeskundige behandeling zullen onthouden terwijl zij het toch nodig hebben. Het was dan ook de bedoeling van deze motie om een wet te scheppen, zoals het Bestuurscollege het stelt in haar brief, dat een ieder die een bepaald minimum inkomen heeft inderdaad zonder meer recht zal hebben op vrije geneeskundige behandeling Deze mensen weten dan waar zij aan toe zijn. Dit houdt niet in dat iemand die meer verdient niet het recht zal hebben op vrije geneeskundige behandeling wanneer deze behandeling nodig is, maar het is wel nuttig in de maatschappij dat een ieder weet waar hij dus aan toe is.
Tegenwoordig, Mijnheer de Voorzitter, zijn er veel groepen mensen, die het goed hebben, verzekerd. Als U de ambtenaren neemt die berekend worden tot betere middenstand dan zijn die allemaal verzekerd.
Als een ambtenaar ziek wordt en als hij geopereerd moet worden, dan krijgt hij 3/4 van de kosten die hij maakt boven 5% van zijn salaris van drie maanden terug. Er zijn vakbondswezen, waar de heer Maduro zich sterk indeelt, die ervoor zorgen dat de leden overal verzekerd worden.
Zij zijn allemaal mensen die toch diensten hebben. Maar wij hebben veel mensen in deze maatschappij die zeer geringde diensten hebben.
Hoe deze mensen rondkomen begrijp ik niet.

Deze mensen zouden als een zekerheid willen hebben als zij weten op gegeven moment dat zij het recht hebben op vrije geneeskundige behandeling als het zo ver komt.
Mijnheer de Voorzitter, volgens de oude wet heeft iemand die gehuwd is en op dit moment ouderdomspensioen ontvangt geen recht op vrije geneeskundige behandeling, want hij krijgt meer dan f.800,-- per jaar.
Ik vraag mij af of het Bestuurscollege in deze als richtlijn heeft dat als iemand ouderdomspensioen krijgt en gehuwd is en geen enkele andere inkomen heeft of hij inderdaad ook vrije geneeskundige behandeling krijgt.
Er zijn mij gevallen bekend van mensen die geen enkele andere inkomen hebben dan f.95,-- per maand voor ouderdomspensioen en de aanvraag voor vrije geneeskundige behandeling wordt geweigerd.
Mijnheer de Voorzitter, twee weken geleden werd ik door een dominee van de Lago opgebeld en gevraagd of ik een zekere juffrouw zou willen behandelen voor zijn rekening. Haar vader verdient f.50,-- per week. Hij heeft negen kinderen op school. Dit meisje is ook op school en zijn aanvraag voor vrije geneeskundige behandeling werd geweigerd.
Mijnheer de Voorzitter, dit is een toestand die niet hoeft te bestaan. Mensen die het in onze maatschappij moeilijk hebben moeten ook bepaalde rechten hebben. Het Bestuurscollege heeft helaas in haar verwerking en advies in deze motie geen andere voorstel gedaan. Het was ook mogelijk dat het Bestuurscollege had gezegd: kijk, deze bedragen kunnen wij aanvaarden en betalen maar een lager bedrag enz.
Mijnheer de Voorzitter, ik heb gezegd dat wij dit willen aanvaarden en dat de kosten, als wij deze normen aanhouden, hoog zijn, maar dat toch normen zullen moeten komen waarbij de mensen bepaalde rechten zullen hebben. Wanneer in 1918 de wet bepaalde dat iemand die gehuwd is en f.800,-- per jaar verdient onvermogend is, wat zal de wet dan nu moeten bepalen?In 1936 kwam hier bij de Juliana School een nieuw hoofd aan en hij voelde zich op Aruba heel rijk, want hij verdiende f.300,-- per maand.
Mijnheer de Voorzitter, het is dus daarom noodzakelijk dat wij onze normen verhogen opdat bepaalde mensen zullen weten waar zij recht op hebben. Daarom zal ik straks weer een motie indienen.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, un biaha mas lo mi kier a bisa algo tocante e asunto aki. En especial lo mi kier a remarca cu Bestuurscollege a bisa cu e tin cu desconseha e mocion aki.
Sí mi ta comprende cu e ta costa placa y lo mi kier puntra kiko mas Bestuurscollege ta pensa di haci pa yuda esnan cu realmente mester promer cu e ley di Gobierno Central bin.
Tin hopi pobresa y hopi necesidadnan social tal como gastonan medico, hospital, etc.
Lo mi kier duna un sugerencia na Bestuurscollege pa mira pa trata a lo menos pa yuda si por un poco mas. Si no tin pa e chikitonan aki anto lo no tin pa ningun grandi.
Tocante di e mocion mes lo mi kier a remarca di cu si bo ta biba den un familia y bo ta gana f.3.599,-- e ta cay den e categoria ey y esun cu ta gana un florin y 50 cent mas no ta cay den e categoria ey.
E un florin y mey no ta haci ningun diferencia. Pero ya por ta cu e tin familia afor tambe. E familia por ta di 3 hende y por ta di 13 hende tambe, Señor Presidente. Tur e cosnan aki ta puntonan cu mester worde considera tambe. No cu mi kier critica e mocion pero tin diferente punto cu nos tin cu considera pa nos no mara nos mes na solamente un suma sino mas bien wak e necesidad den su totalidad di e caso cu ta presenta su mes.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, de heer Dennert stelt in de tweede ronde dat deze motie indertijd werd ingediend omdat het nogal voorkwam dat verzoeken voor vrije geneeskundige behandeling werden geweigerd. Inderdaad was dit het geval gedurende het laatste gedeelte van de afgelopen jaren en ik heb de redenen voor het kennelijk grote aantal weigeringen uiteengezet gedurende de begrotingsbehandeling. Ik wil het weer heel even in het kort doen.
De heer Dennert heeft een voorbeeld aangehaald van een dominee, een sociaal voelend mens, die hem opbelt en hem vraagt om een behandeling voor diens rekening te kunnen verzorgen omdat deze persoon geen kaart kon krijgen voor vrije geneeskundige behandeling.
Vermoedelijk is hier een verwarring in het spel, Mijnheer de Voorzitter. Een van de redenen waarom mensen denken dat er kaarten worden geweigerd is, omdat er sedert 1 januari van dit jaar een nieuw systeem werd toegepast op de dienst voor Arbeidszaken en Maatschappelijke Zorg. Voordien kon iedereen die zich ziek voelde naar kantoor lopen en een voorlopige kaart aanvragen. Sedert 1 januari geldt de regel dat iemand werkelijk ziek moet zijn hetgeen moet blijken uit een doktersverklaring. Indien hij werkelijk ziek is, en dit wordt bevestigd door een doktersverklaring, dan krijgt hij meteen een kaart. Indien het geen spoedgeval betreft wordt geen kaart afgegeven voordat het Bestuurscollege een beslissing heeft genomen. Dit kan soms een week of twee duren.
Vroeger was het zo dat deze aanvragen lang moesten wachten maar thans hebben wij de maatregelen getroffen, dat een nieuw verzoek praktisch in twee weken kan worden beslist. Zo'n persoon is minst geneigd te zeggen dat haar een taak werd geweigerd terwijl dit geenszins het geval is. Het komt ook voor dat men de kaarten verwart. Er zijn verschillende soorten kaarten. S-kaarten geven recht op medische behandeling voor een bepaalde ziekte en de M-kaarten geven recht op alle soorten medische behandeling.
Ook is het gedurende het afgelopen jaar voorgekomen dat op een gegeven ogenblik een groot aantal, duizenden, op beslissing wachten.
Terwijl het Bestuurscollege normaliter in een jaar over de 4000 aanvragen moet afhandelen werden de afgelopen jaar 10.000 stukken afgehandeld. Daarom is het dan ook logisch dat een groot aantal weigeringen moest plaatsvinden.
De heer Dennert benadrukt alweer dat de richtlijnen voor onvermogendheid, zoals aangegeven in Publikatie Blad van 1918 verouderd zijn.
Dit geef ik toe en dit is ook de reden waarom deze niet meer gebruikt wordt. Deze richtlijnen worden niet meer als maatstaf bij de beslissing aangehouden. Maar wij houden veel rekening met de draagkracht.
Het is inderdaad waar dat wanneer de draagkracht wordt toegepast de beslissing afhankelijk wordt van een subjectief oordeel van degene die beslist.
De heer Dennert stelt nog dat de motie beoogde het recht te scheppen zodat iedereen weet waar hij aan toe is, dus of hij recht heeft op vrije geneeskundige behandeling of niet in zijn specifiek geval.
Wij zouden ook graag zo'n systeem willen zien, Mijnheer de Voorzitter. Voor de beslissingsinstantie zal het heel gemakkelijk zijn en meteen is de beslissingsinstantie van veel kritiek gevrijwaard.
Echter is het op het ogenblik vanwege de financiële konsekwenties in ieder geval zulke regeling voor het Bestuurscollege onmogelijk om zo'n systeem in te voeren. Echter hebben wij wel, zoals gesteld in ons stuk, de goede hoop dat spoedig de medische verzorging van de hele bevolking een recht zal zijn met de invoering van de algemene ziekteverzekering.
Het bevreemdt de heer Dennert dat het Bestuurscollege geen tegenvoorstel aan de Raad doet van wat wel mogelijk is.

Gezien de korte tijd die nog rest tussen nu en de tijd waarbij de invoering van de algemene ziekteverzekering wordt verwacht, acht het Bestuurscollege het nog niet noodzakelijk om een specifiek tegenvoorstel te doen op het ogenblik. Pa sigui elabora mas leuw riba esaki mi kier a stap over na contestacion di pregunta di Señor Wijki Maduro na Papiamento.
Señor Maduro ta bisa cu Bestuurscollege ta desconseha e mocion.
Pero e ta puntra kiko Bestuurscollege ta pensa di haci pa acomoda esnan cu ta den necesidad di trato medico y cu no por pagéle nan mes.
Bestuurscollege ta pensa di sigui cu e procedimiento actual den e casonan cu ta pendiente. Bestuurscollege ta di opinion cu e procedimiento actual ariba base di e draagkracht principe ta satisfactorio.
Manera Raad por a mira den e punto di agenda anterior Bestuurscollege a acerca Raad pa pidi mas credito pa motibo cu nos mester di mas placa pa cubri e gasto di tratamento medico. Pa e aña aki tambe Bestuurscollege lo haci mescos si ta necesario y si e necesidadnan di pueblo ta asina grandi cu mester bin cu un beschrijving. Nos ta spera di por mira esey na tempo pa nos por acerca Raad di antemano.
Nos kier duna Raad e siguransa cu ningun hende lo falta di trata pa motibonan cu nos finansas ta poco atras. Nos ta sigur cu e sistema actual ta traha satisfactoriamente y nos lo continua cunéle te ora cu bin un otro solucion cu ta mas adecuado.
Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van de tweede ronde van de algemene beschouwingen.
De heer Dennert wil een motie indienen. Wordt Uw motie ondersteund?

De heren J.A.C.Alders en G.A.Oduber ondersteunen de motie van de heer H.R.Dennert.

DE HEER H.R.DENNERT: Ik ben dankbaar voor de antwoorden die ik in de tweede ronde vernomen heb van het Bestuurscollege.
De heer Max Croes heeft zonet gezegd, dat hij zelf ook wenst, dat ergens iets komt waardoor een ieder bepaalde rechten zal krijgen inzake vrije geneeskundige behandeling. Ik geloof, Mijnheer de Voorzitter, dat dit de weg is om althans voor een kleine groep bepaalde rechten te scheppen. Er blijft nog altijd over een grote groep mensen, die dat ook nodig zullen hebben en die dus niet zullen vallen onder deze rechten. Overigens zelfs onder deze rechten vallen dan mensen die dus niet vanwege het eilandgebied vrije geneeskundige behandeling zullen krijgen maar vanwege de Sociale Verzekeringsbank, want er zijn arbeiders bij die ook minder verdienen dan f.2.400,-- per jaar, en deze mensen vallen onder de Sociale Verzekeringsbank. Zij zijn dus wat dat betreft on- of minvermogenden.
De heer Maduro heeft zo net een opmerking gemaakt van de grens.
Het is altijd zo met deze dingen. Men moet ergens een grens trekken. Dit is ook de bekende opmerking geweest in de Staten toen men de socialisering van de belasting wilde invoeren en dat iemand die f.3.000,-- verdient geen belasting meer gaat betalen en iemand toen opmerkte, dat iemand die f.3.001,-- verdient wel belasting gaat betalen.
Mijnheer de Voorzitter, met deze dingen heb je altijd grenzen en die moet je ergens trekken. In verband met de hoge kosten die het Bestuurscollege constateert maar niet toont in haar brief heb ik gemeend om de bedragen die genoemd zijn in de oorspronkelijke motie zelfs te verlagen en te brengen op f.2.000,-- voor ongehuwden en f.2.400,-- voor gehuwden.
Mijnheer de Voorzitter, ik geloof niet dat als wij deze motie aannemen dit het eilandgebied één cent meer zal kosten.

Mensen die hieronder vallen krijgen al vrije geneeskundige behandeling vanwege draagkrachtprincipe.
Ik geloof, dat dit het eilandgebied pertinent niets meer zal kosten, en ik verdeel dan ook deze motie aan de leden van de Raad. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER F.L.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, is het mogelijk dat wij de vergadering even schorsen om ons te beraden hierover?

DE VOORZITTER: Heeft iemand bezwaar om de vergadering even te schorsen?

De Voorzitter schorst de vergadering.

De Voorzitter heropent de vergadering.

DE VOORZITTER: Wij zijn nog aan de eerste ronde. Aan de orde is de motie zoals ingediend door de heer Dennert en ondersteund.

De motie van de heer H.R.Dennert luidt als volgt.

De Eilandsraad van het eilandgebied Aruba, op heden de 1ste april 1969 in openbare vergadering bijeen,

O V E R W E G E N D E

1) dat in de openbare vergadering van deze Raad dd. 20 januari 1969 in de zitting van 23 januari d.a.v. een motie aangenomen is betreffende de aanpassing normen on- en minvermogendheid inzake vrije geneeskundige behandeling;

2) dat het Bestuurscollege in haar brief van 14 maart 1969 deze Raad de in bovengenoemde motie beoogde wijziging met klem meent te moeten ontraden;

3) dat het Bestuurscollege echter met deze Raad van mening is, dat de normbedragen genoemd in het 2de lid van artikel 8 van P.B. 1918 No. 13 verouderd zijn;

4) dat het Bestuurscollege in haar bovengenoemde brief stelt dat de normen genoemd in P.B. 1918 No. 13 in de praktijk niet meer letterlijk toegepast worden maar dat de normen welke reeds jarenlang gevolgd worden gebaseerd zijn op het draagkrachtsprincipe;

5) dat dit z.g. draagkrachtsprincipe wel omschreven wordt maar nergens in preciese cijfers wordt vastgelegd;

6) dat hierdoor het gevaar ontstaat van willekeur of van menselijk feilen bij de toepassing van dit z.g. draagkrachtsprincipe;

7) dat het van eminent belang is dat de minder bedeelde leden van onze gemeenschap weten zullen waar zij recht op hebben en niet overgeleverd zullen zijn aan willekeur, hetgeen ook de bedoeling is van P.B. 1918 No. 13;

8) dat deze Raad begrip heeft voor het standpunt van het Bestuurscollege wat betreft de financiële consequenties, maar dat hij toch wenst dat de normen genoemd in P.B. 1918 No. 13 tot voor deze tijd enigszins aanvaardbaar worden opgetrokken;

9) dat het daarom wenselijk is om de bedragen, genoemd in het besluit van bovengenoemde motie, te verlagen tot respectievelijk f.2.000,-- en f.2400,--;

B E S L U I T

ten eerste:
dat het gewenst wordt geacht de bestaande tekst van het tweede lid van artikel 8 van P.B. 1918 No. 13 te wijzigen en te doen luiden als volgt:

Als on- of minvermogend worden beschouwd:
1) zij, die niet in gezinsverband leven en een inkomen hebben van beneden de f.2.000,-- 's jaars;
2) zij, die in gezinsverband leven en een inkomen hebben van beneden de f.2.400,-- 's jaars.

ten tweede
het Bestuurscollege uit te nodigen een ontwerp eilandsverordening behelsende voorgenoemde wijzigingen op zeer korte termijn bij de Eilandsraad in te dienen,
en gaat over tot de orde van de dag.

DE VOORZITTER: Zijn er nog andere sprekers in de eerste ronde?

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, como un di e co-firmantenan di e mocion aki cu a ser presenta na Raad awe nochi en cuanto di un asunto di gran importancia mi ta haya mi obliga di pone enfasis ariba hecho cu tin, mescos cu Señor Maduro a bisa, hopi necesidad den nos comunidad unda cu e asunto aki mester yega na un punto cu un ciudadano por mira unda su derecho ta. Y como un di e representantenan di e organisacion di A.R.C.A. x) mi mes a haya mi hopi biaha confronta cu diferente di e problemanan aki. Pesey mi ta spera cu Bestuurscollege lo demostra consideracion y comprendemento pa cu e asunto aki y pa asina nos por resolvéle di un manera cu henter e comunidad lo keda satisfecho.
Manera mi por a tende tambe di boca di Señor Maduro, y mi ta completamente di acuerdo cuné, Señor Presidente, si no tin pa chikito anto pa grandi menos. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER F.L.MADURO: Señor Presidente, mi a bisa y mi ta sigui bisa cu tin hopi necesidad den o pueblo aki, en especial den casonan di desempleo y gastonan medico. Mi no ta preocupa mi cu e consideracionnan cu a worde poni aki nan. Algun ta insinua cierto cosnan, pero pa mi nan no ta di importancia. Sí ta di importancia pa mi cu esnan cu ta den necesidad worde yuda. Manera mi a bisa awor ey, Señor Presidente, e grensnan aki di f.2.000,--, f.2.400,-- of f.3.000,-- - f.3.600,--.
Manera mi a bisa awor ey, bo ta crea un derecho pa un cu no ta casá mientras tanto bo ta nenga un otro e mesun derecho ey cu tin 10 yiu y ta gana f.2.401. Mi no ta comprende con por ta posibel cu esun cu tin 14 yiu si e ta gana f.2.401,-- pa aña no tin e mesun derecho cu esun cu tin 1 yiu so y e ta gana f.2.399,--.
Mi no sabi con pa slicé, Señor Presidente, pero lo mi kier a haya for di Bestuurscollege un estudio y no un estudio di un hende cu no conoce comunidad y ta bin aki pa dos dia yena poco papel cu poco cifra, pero un estudio profundo di e materia aki. Seguramente mi ta aboga pa no esunnan cu ta gana f.2.400,-- so pa aña, pero tin casonan cu ta gana f.4.000,-- y f.5.000,--. Si acaso gastonan ta worde paga pa yiunan di ambtenaarnan grandi e ta bay eerste klas anto e f.2.400,-- aki ta coy loco, Señor Presidente. Si ta worde haci mas cu esey caba pa e pueblo anto ta keda mi solamente un pregunta esta; cuanto placa mas lo nos por aproba pa por yuda mas hende ainda. Pa mi esey ta mas relevante cu e dos cifranan aki.

x) (voetnoot: A.R.C.A.= Arubaanse Raad van Caritatieve Arbeid)

For di boca di Señor Dennert nos a caba di tende cu e no ta costa mas placa. Mi ta convenci, despues di a tende awor ey diputado Max Croes menciona cu nos ta haciendo mas cu esey caba. Segun mi nos no mester cambia cifra. Nos mester cambia nos modo di pensa. Tin hopi caso cu cifra no kier meen nada. Bo mester conoce e sufrimento den e familia ey. Pesey pa mi e cifranan aki ta irelevante. Loke sí mi ta aboga ta si mañan na un of otro manera ta posibel pa nos vota mas krediet pa mas hondo cu ta necesita haya asistencia den e asuntonan aki.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE: Señor Presidente, despues di a caba di scucha palabranan di Señor Dennert y tambe di Señor Alders y Señor Maduro, ami tambe kier duna mi punto di bista como miembro en cuanto e punto aki.
Señor Alders entre otro a haci referencia na yudansa di A.R.C.A.
En cuanto e yudansa di A.R.C.A., LIONS- y ROTARY Club y diferente otro organisacionnan cu ta existi aki na Aruba, mi kier a bisa lo siguiente. E trabaonan cu e organisacionnan aki ta haci mi no tin nada contra di nan. Pero sí mi ta haya cu yudansa pa pueblo mester sali netamente di pueblo y for di placa di gobierno. Cu e organisacionnan menciona kier duna un man nan mester sabi. Segun mi e yudansa pa pueblo mester bin netamente di pueblo y esey mester sali for di caha di gobierno.
En cuanto e cifranan cu Dokter Dennert a presenta aki den su mocion mi ta haya cu esakinan mester di un estudio. Si nos wak con e sistema actual ta worde usa esaki no ta suficiente.
En cuanto un suma rond pa soltero y casa, mi ta bay di acuerdo cu Señor Maduro den e sentido ey. Tin un gran diferencia den un familia cu ta gana f.2.400,-- cu 10 yiu y un familia cu ta gana f.2.400,-- cu 2 yiu. Pesey mi ta kere cu e punto aki ta un punto di suma importancia cual merece un estudio profundo tanto pa parti di Raad como pa parti di Bestuurscollege.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, e mocion di cual nos ta papiando na e momento aki ta encera na nos parecer solamente e dunamento di un derecho na e poblacion. E ta duna e cifranan di f.2.000,-- y f.2.400. E idea ta cu cualkier persona, hasta un cu ta casa cu no tin yiu y e ta gana f.2.400,-- anto e suma ey no por ta suficiente pa e mantene su señora y ainda paga gastonan cu ta cay bao facilidadnan di on- en minvermogenden. Esaki no kier meen, manera tanto Señor Maduro como Señor Lacle ta insinua, cu un cu ta gana f.2.600,-- of f.3.000,-- no tin e derecho di worde yuda. Esnan cu ta gana mas cu e cifranan menciona den e mocion aki ta mantene e derecho di peticion na Bestuurscollege si nan ta worde yuda of no sigun e normanan cu mi ta sigur ta worde hiba riba un base rasonable cu Bestuurscollege ta pone pa e casonan aki.
Cu e mocion aki nos kier solamente trece dilanti cu e personanan cu tin un entrada asina abao, no obstante cu nan tin yiu of laga pa necesidad y pa derecho nan mester haya e karchinan di on- en minvermogend.
Nos no ta exclui den e mocion aki ningun momento cualkier persona cu ta gana f.3.000,-- y cu tin 10 yiu. Pero sí ta worde stipula den e mocion aki cu cualkier persona soltero cu ta gana menos di f.2.000,-- y cualkier persona casá cu no tin un entrada di mas di f.2.400,-- por yega na e kantoor debido di gobierno y ta worde sigura cu e lo haya un karchi. E resto ta keda na discusion di Bestuurscollege.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, e mocion aki berdaderamente ta establece cierto derechonan poco mas cu loke e reglamento anterior tabatin. Pero manera otronan a menciona caba e no ta tene cuenta cu hopi factornan.

E ta tene cuenta solamente cu un factor, esta di entrada. Nos lo kier mira cu e ta basá tambe ariba otro asuntonan di importancia, manera e cantidad di yiu, e total di gasto di tratamento medico y medicinas y otro circumstancianan. Ami lo desea di mira Bestuurscollege haci un estudio mas profundo di esaki y duna nos un reglamento mas amplio. Segun mi bao di e reglamento aki e otronan ta cay afor. Podiser den e caso ey, hopi cu actualmente ta haya lo no haya bao di e reglamento aki si nos accepté. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, in zekere zin gelden alle argumenten die het Bestuurscollege naar voren heeft gebracht in de onderhavige brief, ongeacht de motie die vanavond door de heer Dennert is ingediend. Immers, de motie van vanavond berust op hetzelfde principe als de motie die bij de begrotingsbehandeling in gewijzigde vorm werd aangenomen. Slechts de bedragen zijn veranderd. Dezelfde argumenten die het Bestuurscollege heeft gebruikt om haar standpunt aan de Raad kenbaar te maken kunnen nu weer worden herhaald. Echter wil ik op bepaalde punten wijzen. Het is ondoenelijk voor het Bestuurscollege deze motie over te nemen, op de eerste plaats vanwege de financiële konsekwentie. Evenals het niet mogelijk is gebleken om de Raad te benaderen en de Raad de indruk te geven van de totale financiële konsekwenties van de motie die twee maanden geleden in gewijzigde vorm werd aanvaard, evenzo is het onmogelijk om de financiële konsekwenties van de nu verlaagde bedragen te weergeven; ten minste niet op zulk een korte termijn.
De heer Dennert stelt in zijn toelichting dat ik zou hebben gesteld dat ik het ook prettig zou vinden indien er een systeem kwam waarbij mensen bepaalde rechten konden ontnemen. Inderdaad vind ik dit prettig, maar ik heb ook in de tweede ronde verklaard dat op dit ogenblik zo'n systeem niet mogelijk is. Immers, een onmiskenbaar principe is, dat tegenover rechten ook plichten zullen staan. Ik heb vanavond naar verschillende sprekers geluisterd, echter heb ik van geen enkele spreker gehoord wat het aspekt is.
Het Bestuurscollege is van mening zoals door het Land wordt beoogd, dat de algemene ziekteverzekering, tegen de rechten en de gevolgen zullen toekomen, maar te zijner tijd ook de bevolking zal opwekken. Dit is voor ons een meer aanvaardbaar systeem dan een systeem van rechten scheppen waartegenover geen enkele verplichtingen staan.
Op het ogenblik zijn de richtlijnen die door het Bestuurscollege worden gehanteerd zeer flexibel. Ik heb reeds naar voren gebracht dat de richtlijnen van 1918 weliswaar verouderd zijn, doch dat de richtlijnen die daarna gegeven zijn - draagkracht principe - veel redelijker en veel flexibeler zijn.
In de loop der jaren zijn er verschillende richtlijnen gegeven door het Bestuurscollege waardoor in zekere zin mensen met nog hogere inkomen ook in aanmerking kunnen komen voor vrije geneeskundige behandeling. Deze mensen zouden dus aanslag kunnen maken op grond van draagkracht principe. Het is reeds voorgekomen dat een gezin met een totaal inkomen van f.1.500,-- een tegemoetkoming heeft gekregen voor ziektekosten van een kind op grond van de draagkracht principe.
Dit gezin was namelijk niet in staat om het kind naar Nederland te sturen om een kostbare operatie te ondergaan. Het eilandgebied heeft in dit geval naar redelijkheid bijgedragen.
Er zijn verschillende categorieën die, alhoewel zij wettelijk recht hebben op vrije geneeskundige behandeling, toch als het ware naar 'n soort recht willen streven. Om twee categorieën te noemen: de gewezen gouvernementsarbeider die volgens richtlijn de N-kaart krijgt toegewezen en de categorie waarover de heer Dennert het had, namelijk de mensen boven de 60 jaar die in aanmerking komen voor ouderdomsvoorzieningen, ouderdomspensioen.

Deze mensen krijgen gewoonlijk als richtlijn een kaart en in de loop der jaren is het zelfs een recht geworden.
Señor Alders a pone enfasis ariba e hopi necesidad cu ta existi. Nos ta conciente di e necesidad y nos ta haciendo tur loke ta humanamente posibel pa satisface e necesidadnan. Un punto di agenda anterior tabata concerni na e reahustamento di e placanan di presupuesto pa diferente gastonan di gobierno. Un di e postnan tabata concerni exactamento na e post pa tratamento medico liber pa locual Bestuurscollege a pidi Raad aprobacion pa gasta 4 miyon mas pa cubri gastonan di aña pasa. En general Raad ta na altura cu e gastonan pa cuido social ta subi continuamente. E ta subi segun e situacion economico di Aruba. Te awor aki tabata asina cu nos no a falta cu ningun hende ni ningun grupo di hende haya trato medico pa motibo di falta di placa. Mi ta kere cu mescos cu nos a acerca Raad pa aprobacion di 4 miyon pa aña pasa, nos por bolbe acerca Raad e aña aki si acaso ta necesario. Mirando e preocupacion di e Raad pa bienestar di pueblo nos ta sigur cu Raad lo coopera gustosamente pa haci tal fondonan disponibel.
Señor Alders tambe a trece padilanti e punto di bista di A.R.C.A., un sociedad caritativo y e ta bisa cu pa motibo di su posicion den e organisacion aki e ta na altura di e necesidadnan. Nos tambe ta na altura di e necesidadnan aki. Sinembargo mi no por ta di acuerdo cu un punto di bista cu e a trece padilanti, esta cu aparentemente gobierno no ta haci suficiente den e sentido aki pasobra A.R.C.A. ta sinti e peso.
Señor Presidente, A.R.C.A. y tur tur otro organisacion caritativo ta traha boluntariamente ariba tereno di caridad. Nos ta aprecia nan trabao masha hopi y unda cu nan por alivia e responsabilidad di gobierno nos no por tin nada mas sino elogio. Pero di otro banda no ta asina manera hopi organisacion di caridad a kere cu nan por actua solamente como sorto di detectivenan pa rondea e necesidad y despues trecé bao di atencion di gobierno pa gobierno percura pé. Mi no ta kere cu e pensamento aki ta e acercamento corecto pa e problema.
Señor Maduro y Señor Lacle, como miembro di Raad, ta puntra si nos por laga haci un estudio profundo di e materia aki. Segun mi e estudio profundo a worde haci caba como consecuencia di e promer mocion dos luna pasa. E mocion di awe nochi no tin nada diferente. Solamente e cifranan ta diferente. Pero e principio di e mocion a keda mescos.
Señor Oduber tambe ta papia cu e derecho cu e mocion aki ta contempla pa e persona cu tin entrada di f.2.000,-- si e no ta casa y f.2.400,-- si e ta casa. E ta bisa tambe cu no ta intencion pa e sumanan aki ta e minimum. E kier referi na loke mi a trece padilanti caba tocante e richtlijnnan cu nos ta aplica awor aki segun cual e procedimiento actual ta mas liberal cu e mocion aki.
Den e interpretacion di Señor Oduber ta sconde un peliger. Si e cifranan cu e mocion ta duna no ta e minimo y Bestuurscollege, pa esnan cu ta gana mas hopi cu e sumanan presenta den e mocion, ta keda cu e derecho pa aplica e procedimiento actual, esta pa huzga nan necesidad segun e draagkracht principe, anto na un dado momento nos ta haya cu nos mester midi cu dos midi. Na promer lugar nos nò tin esnan cu segun e mocion aki lo tin un derecho fihá sin ningun clase di obligacion contra djé y na di dos lugar nos lo tin un grupo cu ainda ta keda depende di e huzgamento di Bestuurscollege. Esaki ta trece mas complicacion den administracion di e regla aki. En bes di soluciona e problema, e problema ta bruha mucho mas hopi. E ora ey bo tin cu traha cu dos principio y bo tin cu midi cu dos bara en bes di cu un manera nos ta haci awor aki y cu nos ta haya e sistema corecto.
Señor Werleman a puntra cu si nos por bin cu un reglamento mas amplio. Atrobe mi ta ripiti. E problema no ta sinta den reglamento. E problema ta e cuestion si nos por satisface e necesidadnan creciente di e pueblo di Aruba ariba tereno social.

Pa nos satisface e necesidadnan ey ta medionan financiero nos mester tin. E aña aki riba begroting nos tin f.1.100.000,-- pa e obheto aki. Pa aña pasa e suma cu nos a pidi Raad pa proba no tabata suficiente y nos a pidi Raad pa aumenté cu un cuarto miyon cual Raad gustosamente a bay di acuerdo cuné. E mesun principio ta aplica atrobe loke nos no ta spera en bista di e situacion economico di Aruba cu ta drechando.
Nos no ta spera cu nos lo mester bolbe acerca Raad. Pero si acaso e necesidad ta asina grandi anto gustosamente nos lo bolbe haci un apelacion riba Raad pa mas fondo. Ademas un reglamento awor aki pa un corto tempo no tin mucho significacion. Gobierno Central na varios ocasion a compremete su mes caba pa entrega na Staten e aña aki ainda un proyecto di ley cu ta regla un aseguro pa cubri gasto di un hende den caso di malesa. Aki pueblo por haya e derecho ariba tratamento liber cu e miembronan di Raad ta reclama. E ora ey nan ta haya un derecho contra cual nan tin obligacion, e obligacion di paga e premio. Actualmente ta asina cu si gobierno bay traha un reglamento un otro hende lo mester paga pé toch. Pasobra a lo largo ta placa di belasting ta paga pa tur e cosnan aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Thans gaan wij over tot de tweede ronde.

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, ik geloof dat van onze zijde de zaak zeer duidelijk belicht is. Het spijt mij, dat de heer Max Croes en zijn partijgenoten deze motie niet kunnen overnemen.
Misschien net zo min als ik hem kan overtuigen, heeft hij mij kunnen overtuigen. Hij heeft een heleboel dingen gezegd die niet kloppen.
Mijnheer de Voorzitter, het Bestuurscollege kon bij de vorige motie niet zeggen hoeveel de extra kosten zullen zijn en dat zal zij nu ook niet kunnen zeggen. De kosten kunnen wel minder zijn.
Ik heb de aanbiedingsbrief verkeerd gelezen of begrepen vanwege een verkeerde komma, maar het Bestuurscollege zegt niet wat de extra kosten zullen zijn. Wij nemen aan dat er extra kosten zullen zijn. Maar dan komen zij weer met hetzelfde geval van, het Bestuurscollege kan nu ook niet zeggen enz., zoals de heer Lacle gesteld heeft.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes spreekt over rechten en plichten. Wat zullen de plichten zijn van de armlastigen. Ik weet dat niet zo, maar misschien dat hij dat wel weet.
Mijnheer de Voorzitter, de heer Croes zegt, dat er straks twee systemen zullen zijn; een waarop de mensen recht zullen hebben en de andere waar hij ze gaat beoordelen naar draagkracht principe.
Mijnheer de Voorzitter, dit systeem bestaat nu ook. Nu heeft iemand die gehuwd is en f.800,-- of minder verdient recht op vrije geneeskundige behandeling. Iemand die ongehuwd is en f.600,-- of minder verdient, is on- of minvermogend en hij heeft recht volgens Publikatie Blad 1918, No. 13. Dus U ziet, Mijnheer de Voorzitter, dat het niet moeilijk is om elkaar te overtuigen in deze zaak. Ik zal het hierbij laten.
Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE HEER J.A.C.ALDERS: Señor Presidente, mi ta contento cu den promer vuelto caba mi colega, Señor Dolfi Oduber a trece padilanti e argumento ariba cual Senõr Wijki Maduro y tambe Señor Max Croes tabata basa bastante esta cu bo no tin mester di pone minimo y midi cu dos bara etc.
Señor Presidente, casi nos por bisa cu no tin dos bara actualmente sino 200 bara na e momento aki pasobra no tin un ley stipula ariba cual un ciudadano por busca su derecho en cuanto e asunto aki.
Mi a trece padilanti unda A.R.C.A. ta haciendo tur posibel pa yuda e ciudadanonan cu ta den necesidad grandi den cual nan no por afford e gastonan di malesa. Mi ta lamenta cu net di Señor Casper Lacle, un representante di pueblo, mi mester tende esey.

Esey a duel mi hopi cu tin organisacionnan ta haci tur esfuersonan aki solamente pa nan mes elogio. Si club di Leones of Rotary ta haci eseynan esey ta completamento nan asunto. Pero e organisacion di A.R.C.A. conoce su taak. Pa motibo cu ta existi necesidad m'n ta kere cu lo ta intencion di A.R.C.A. pa elogia su mes haciendo un trabao masha grandi mes pa nos comunidad. E hecho cu A.R.C.A. ta existi, Señor Presidente, ta e prueba cu tin necesidad den nos comunidad. No ta manera Señor Max Croes ta pretende cu tin biaha e organisacionnan aki ta bay den pueblo y busca e necesidadnan aki y trece nan ariba lomba y custiya di gobierno.
E organisacionnan aki den tur e districtonan ta lanta pa alivia e problemanan social cu ta reina. Ora bo ta cana den pueblo, bo ta topa personanan cu en realidad ta den necesidad. Si bo ta yega na un cas di familia unda cu no tin e suma pa paga un recibo di awa y e recibonan ta monta y segun decision di Bestuurscollege e awa mester worde corta, Señor Presidente, aki mi ta constata cu tin necesidad.
Si no tabatin necesidad anto e personanan aki lo no a sufri asina tanto. Manera mi a bisa caba unda cu un problema por worde resolvi na telefoon - y mi tin experiencia di esey - lo mi hacié si mi por anto.
Mi no ta haci esaki como politico ni como miembro di Partido Patriotico Arubano sino pasobra mi ta den e organisacion aki.
Hopi biaha mi ta haya mi confronta cu e problema aki y e hendenan ta na altura di nos organisacion den e parokianan.
Señor Max Croes no mester bisa cu kisas existencia di A.R.C.A. lo por insinua cu gobierno no ta haci suficiente pa e comunidad. Mi a bisa caba cu esistencia di A.R.C.A. ta prueba cu ainda tin necesidad y cu ainda cierto necesidadnan mester worde alivia den nos comunidad.
Pero kisas Señor Max Croes no ta sintié asina pober y den necesidad. Ora cu e yega na e oficina na unda e mester ta en cuanto e asunto aki unda cu bo tin cu pasa un caminda hopi largo promer cu e yega na un karchi e personanan aki no ta cana bende nan pobresa.
Ta pobresa y necesidad ta impuge cu e personanan aki ta bin dilanti. Asina nos ta mira e asunto y no bisa cu e organisacionnan aki ta lanta y ta busca e necesidad pa trecé pa gobierno.
Señor Presidente, kisas Señor Max Croes ta na altura di e organisacion, principalmente di A.R.C.A., cu ta un organisacion cu ta pone su tempo completamente na ayudo social di e ciudadanonan den nos comunidad.
Mi ta spera cu lo por tin comprendemento. Pa nos stipula un cierto ley nos a trece e mocion aki pa tur e personanan cu ta cay bao di e sumanan menciona ya caba conoce e derecho y pa nan sabi den ki direccion nan ta. Na e momento aki tin hopi persona cu ta acudi nan mes na e oficina of na e diputado concerni y ya caba den nan mente nan ta pensa cu nan no por worde yuda pasobra Aruba ta asina chikito y e hendenan sabi ki color politica nan ta. Kisas eyden Señor Max Croes por a insinua cu mester busca e deber di e ciudadano.
Masha danki, Señor Presidente.

<u>DE HEER F.L.MADURO:</u> Señor Presidente, mi tin masha poco di agrega na loke mi a bisa den promer ronde caba. Mayoria di e hendenan cu a papia awe nochi a bisa cu tin hopi necesidad.
Tocante e sumanan, manera mi a bisa, pa mi e no ta un problema.
En caso cu cierto insinuacionnan cu a worde haci, tocante di cu por tin cierto decisionnan di Bestuurscollege en cuanto afiliacion politico di un hende, seguramente lo tin un acuerdo pa cierto sumanan, a pesar di cu awor aki caba ta bay over di esakinan. Pero ya cu esey pa mi no ta evidente mi no ta kere cu en lo pasado e a worde haci tampoco door di e otro partida cu tabata na mando. Asina ta esey no ta un problema. Te awe mi no por kere, tampoco mi a tende di hendenan den necesidad cu ta gana menos cu f.3.000,-- pa aña y pa motibo di afiliacion politica nan a worde nenga.

Di otro banda e bieuwnan cu ta gosando di un pensioen di behes di f.95,-- cual ta cay mucho menos cu e cifranan aki, mi ta puntra mi mes cu a base di kiko e tempo ya e f.95,-- a worde stipula si acaso nos por kere cu di e f.95,-- ey un pareha por biba di djéle. Si e hendenan aki ni por paga nan gastonan medico, con anto nan ta biba di f.95,-- pa luna.
Pero awor aki esey no ta e problema. Mi kier djies menciona esey y bisa atrobe cu manera Señor Max Croes a menciona cu e kier mira medionan pa destina nan pa yuda no esakinan solamente sino mas tambe y si por tur tambe. Mi ta sigur cu ora diputado Max Croes a menciona e debernan e no a menciona e debernan di esunnan cu no tin sino e debernan di e grandinan cu tin pa paga pa esnan cu no tin. Pesey mi ta kere cu Señor Dennert a comprende malo of a interpreta malo, esta e debernan di nos cu tin pa paga pa esnan cu no tin. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER C.E.LACLE: Señor Presidente, ta duel mi di a tende e remarcanan cu a worde expresa. Mi ta kere cu Señor Alders a comprende mi robes. Mi ta ripiti cu mi opinion ta cu ta deber di gobierno pa zorg pa esunnan den necesidad y no di ningun organisacion priva.
E necesidad primordial ta pa overheid zorg pa esunnan menos afortuna. Cu cualkier organisacion priva kier haci algo extra, y mi por menciona especialmente den tempo di Pascu, mi no tin nada contra. Pero e trabao primordial di gobierno ta pa mantene esunnan menos afortuna durante henter e aña. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER G.A.ODUBER: Señor Presidente, den e contestanan di Señor Max Croes e a menciona entre otro cu e argumentonan cu Bestuurscollege a presenta Raad cu nan ta contra e totalnan di f.3.000,-- y f.3.600,-- tambe ta valido pa e sumanan di f.2.000,-- y f.2.400,--. Kier meen, y mi ta deduci, cu Bestuurscollege ta contra e principio di e mocion. Nan ta contra pa aumenta loke ta existente y valido na e momento aki, esta locual a worde stipula na aña 1918, e suma di f.600,-- y f.800,-- y pa hisé na un suma mas realista casi 51 aña despues, esta na f.2.000,-- y f.2.400,--. E ta bisa cu esaki lo bay duna Bestuurscollege un problema extra pa bay midi cu otro medidanan. Señor Presidente, e otro medidanan t'ey caba. Di su mes boca nos a tende cu esnan cu ta gosa di pensioen di behes automaticamente ta haya karchi di on- y minvermogend.
Ya e base di esnan cu ta haya pensioen di behes ta poni, y e base ta basta mas halto cu esun di 1918. Tur loke e mocion aki ta encera ta pa extende e derecho aki no solamente pa esnan cu tin AOV sino tambe pa un y tur cu por tin un entrada menos cu e sumanan stipula. Fuera di esey e richtlijnen cu actualmente Bestuurscollege ta usando lo keda na vigor. Si nan no por comprende esey, Señor Presidente, no tin argumento pa convence nan. Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER A.WERLEMAN: Señor Presidente, manera e ta aki e personanan cu ta worde yuda actualmente sin duda lo por sigui worde yuda igualmente y podiser mas hopi ainda bao di e reglamento actual como aki lo trata solamente di entradanan, cantidad di yiunan, gastonan di hospital y tratamento medico y otro situacionnan. Tur esakinan ta worde considera. Akinan no ta trata solamente di entrada. Tin mas factor cu entrada so den e bida di tur dia.
Señor Presidente, ta straña mi cu despues di dos aña Partido Patriotico Arubano di biaha ta bin cu un mocion asina. Mas straño ainda ta pa mi cu nan mes Gobierno Central lo bin pronto cu un areglo di un ziektefonds. E ora ey nan lo trece tambe un areglo financiero pa cubri e gastonan adicional. Ta net esey loke nos no tin. Si nos tin e placa, seguramente, Mañan mes. Pero nos no tin e placa y pesey Gobierno Central ta studiando e asunto aki. Pesey mi ta kere cu mihor nos sigui riba e base cu nos tin awor.

Si acaso tin algun casonan di urgencia ta worde maltrata y cu no ta worde considera na un bon manera, anto laga nan trece nan padilanti. Nos lo ta esunnan promer cu lo ta dispuesto pa rectifica tur asuntonan cu no ta worde trata di acuerdo cu e reglamentonan y di acuerdo cu husticia.
Señor Presidente, mi ta kere cu nos a papia basta caba.
Masha danki, Señor Presidente.

DE HEER M.CROES, GEDEPUTEERDE: Mijnheer de Voorzitter, zoals door de heer Dennert gesteld zal het zeer moeilijk zijn voor mij om hem namens het Bestuurscollege te overtuigen. In de tweede ronde heb ik in verband met hetgeen hij naar voren gebracht heeft ook geen overtuiging kunnen vinden. De heer Dennert stelt dat op het ogenblik ook twee principes bestaan voor de toekenning van vrije geneeskundige behandeling, namelijk op grond van de verouderde wet van 1918 en de draagkracht principe dat naderhand werd ingevoerd door het Bestuurscollege.
Mijnheer de Voorzitter, het spijt mij dat de heer Dennert de aanbiedingsbrief niet heeft gelezen, want wij stelden daarin duidelijk dat: "Ook wij zijn van mening dat genoemde voorschriften verouderd zijn. In de praktijk worden zij dan ook niet meer naar de letter toegepast. De normen welke reeds jarenlang worden gevolgd zijn gebaseerd op het draagkracht principe". Dit gooit de wet van 1918 het raam uit.
Verder vraagt de heer Dennert zich af welke plichten zullen wij de armlastigen opleggen. Ik had het niet over plichten voor deze mensen. De armlastigen worden zoveel mogelijk geholpen. Ik had het over plichten voor de burger die uiteindelijk moet betalen voor alle overheidskosten.
Señor Presidente, Señor Alders a sinti su mes un tiki anoha di e remarcanan en coneccion cu A.R.C.A. No tabata mi intencion pa critiké.
Mi a elogia e trabao cu nan ta haci. Pero mi a spierta nan contra un cierto tendencia cu por complica e trabao di caridad. Mester comprende cu tur organisacion cu ta haci trabao riba tereno di caridad ta haci esaki boluntariamente y gobierno di su parti ta spera cu e organisacionnan aki lo suplementa un trabao di gobierno en bes di compliké.
Naturalmente gobierno no ta spera tampoco cu nan lo tumé over completamente.
Por ultimo Señor Oduber, como di costumber, a sera porta comprobando cu e no a comprende de que se trata atrobe. Despues di casi dos ora di discusion Señor Oduber a perde e punto principal for di bista.
E ta bisa cu Bestuurscollege, poniendo cu e mocion aki en principio ta mescos cu esun di dos luna pasa, anto ta contra pa hisa e sumanan bieuw cu tabata aplica ariba base di e ley 1918. Señor Presidente, e carta ta scirbi na Hulandes y mi a contesta Señor Dennert awor ey na Hulandes y mi a bisa cu ta para muy cla aki den cu e voorschriften di aña 1918 no ta aplica mas. E carta ta sigui bisa cu den practico ya ta añanan caba cu nos ta usa e yamado draagkracht principe. No tin cuenta cu Bestuurscollege no kier hisa e sumanan. E sumanan den boeki di Bestuurscollege no ta existi mas. Alcontrario. Nos ta aplica awor aki reglanan cu ta mucho mas liberal cu h sta loke ta worde proponi aki, pasobra e reglanan cu nos ta aplica actualmente ta asegura cu un familia por haya un tratamento husto, no obstante di su entrada.
Mi a menciona den promer ronde caso di un familia cu entrada total di f.1.500,-- cu toch a bin na remarca pa ayudo di gobierno. Sorto di sistemanan asina nos kier sigui mantene.
Señor Presidente, tambe Señor Oduber ta acusa cu e Bestuurscollege aki no kier aumenta e sumanan cu a worde fiha di acuerdo cu e ley di 1918, 51 aña pasa.
Ta awor Señor Oduber su wowonan a habri, Señor Presidente?

En berdad e ley a worde stipula 51 aña pasa pero for di 45 aña cu e ta na vigor caba te cu e di 49 aña y e tempo ey Señor Oduber tabata diputado y e tabatin e oportunidad pa mira cu e ley aki tabata antecua y e por a haci su contribucion pa cambiéle. Aki atrobe Señor Oduber a faya, Señor Presidente.
Resumiendo mi no ta mira tampoco den segundo buelta ningun motibo cu ta convence mi pa accepta e mocion aki. Masha danki, Señor Presidente.

DE VOORZITTER: Mijnheer Dennert, wenst U als indiener nog het woord?

DE HEER H.R.DENNERT: Nee, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming op deze motie?

De heer O.Croes wenst hoofdelijke stemming.

De motie van de heer H.R.Dennert wordt verworpen met 11 stemmen tegen en 9 stemmen voor.

Tegen stemden de leden: D.I.Leo, C.E,Boekhoudt, G.F.Croes, F.L.Maduro, A.Werleman, E.M. de Kort, D.G.Croes, M.Croes, C.Yarzagaray, A.M.Arends en C.E.Lacle.

Voor stemden de leden: L.A.I.Chance, D.Tromp, H.R.Dennert, E.R.Finck, D.C.Mathew, G.A.Oduber, O.Croes, J.A.C.Alders en B.R.Werleman.

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, punt van orde.
Beschouwt U een stem geldig wanneer een lid die niet getekend heeft meegestemd heeft?

DE VOORZITTER: Er staat nergens dat als men de presentielijst niet getekend heeft niet mag stemmen. Ik geloof dat de heer Maduro, waar U kennelijk Uw vraag op doelt, wettelijk toegelaten is voor deze Raad gedurende deze vergadering. Dus zoals alleen het gevolg van een praktisch feit dat hij niet bij het begin van de vergadering aanwezig was, maar gedurende de vergadering toegelaten werd.
Ik zie dus geen enkele bepaling noch in de wet noch in het Reglement van Orde op grond waarvan het wettelijk toegelaten lid Maduro niet zal stemmen wanneer hij aanwezig is in een openbare vergadering.
Dus mijn antwoord op Uw vraag is dat de stemming geldig is naar mijn mening.

DE HEER G.A.ODUBER: Dus in de toekomst hoeven de aanwezige leden niet meer te tekenen.

DE VOORZITTER: Wat U nu vraagt, Mijnheer Oduber, is heel wat anders. Uw eerste vraag was of de stemming geldig is als hij niet tekent en daar heb ik antwoord op gegeven. Het staat wel in het Reglement van Orde dat iedereen de presentielijst moet tekenen. Er staat niet bij op straffe van het feit dat de stemming niet geldig is.
Dus die conclusie mag U niet trekken. Er zijn meerdere voorschriften in het Reglement van Orde waar geen sanctie op is. Als U dus als sanctie toepast, dat dan de stemming niet geldig is, dan gaat dit verder dan het Reglement van Orde.

DE HEER G.A.ODUBER: Maar het is een feit dat iedere aanwezige lid moet tekenen.

DE VOORZITTER: Dat is waar maar er is dus geen sanctie dat als hij niet tekent de stem dan ongeldig is.

DE HEER G.A.ODUBER: Maar dan wordt hij toch beschouwd als niet aanwezig?

DE VOORZITTER: Het spijt mij zeer, Ik ben het niet met de heren eens.

DE HEER B.R.WERLEMAN: Punto di orde, Señor Presidente.
Señor Presidente por lesa cuanto e resultado di e votamento tabata un biaha mas?

DE VOORZITTER: E resultado tabata 11 voto contra y 9 voto vóór.
Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van dit agenda-punt.

13. Brief van het Bestuurscollege dd. 17 maart 1969 betreffende de beschikbaarstelling van aanvullend krediet ten behoeve van de plaatsing van een telefooncel bij de Eilandsraadzaal. (Ag.no. 1411; bijlage 1969 no. 15)

Zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming wordt machtiging verleend aan het Bestuurscollege.

14. Ontwerp-eilandsverordening tot het aangaan van geldleningen ten bedrage van ten hoogste f.4.400.000,--. (Ag.no. 2911; bijlage 1969 no. 11)

DE HEER H.R.DENNERT: Mijnheer de Voorzitter, aan de ene kant ben ik bijzonder blij dat wij hier dit ontwerp-eilandsverordening behandelen. Het verheugt mij, dat het Bestuurscollege in haar aanbiedingsbrief precies datgene zegt waarover ik haar gewaarschuwd had in de openbare vergadering van 25 november 1968, namelijk dat wanneer men kasgeldleningen gebruikt om kapitaalswerken te financieren, men zeer voorzichtig moet zijn, want men loopt vast. Het Bestuurscollege zegt precies hetzelfde hierin. Ik ben daarom verheugd, dat zij deze raad ten harte genomen heeft. Mijnheer de Voorzitter, in principe hebben wij niets tegen dit ontwerp-eilandsverordening. Het verheugt mij dan ook bijzonder dat door 't Bestuurscollege in haar Memorie van Antwoord de gevraagde specificatie van het aantal leningen gegeven werd. Dit is namelijk precies dezelfde bladzijde die voorkomt als vierde blad van de opgave bedoeld in artikel 7 van de comptabiliteitsvoorschriften eilandgebieden en die is gevoegd in de Memorie van Toelichting bij de begroting. van 1969. Ik dank U, Mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER: Wij gaan thans over tot de artikelsgewijze behandeling.

Zonder hoofdelijke stemming worden aangenomen artikel 1, 2, 3, 4 en 5.

DE VOORZITTER: Wenst iemand hoofdelijke stemming op het ontwerp in zijn geheel?

DE HEER G.A.ODUBER: Mijnheer de Voorzitter, ik vraag geen hoofdelijke stemming. Ik heb wel een punt van orde. Terugkomende op mijn punt van orde van zojuist wil ik stellen dat artikel 24 van het Reglement van Orde Eilandsraad Aruba onder lid 3 stelt: "Niemand mag meestemmen, die bij de aanvang der stemming niet op de presentielijst had getekend".

DE VOORZITTER: Ik moet toegeven dat wij zojuist dit niet hebben ontdekt. De heer Oduber heeft gelijk dat men op de presentielijst moet staan om te kunnen stemmen. De stem van de heer Maduro was dus niet geldig. Ik geloof niet, dat dit de uitslag van de stemming beinvloedt noch de stemming alszodanig nietig maakt.

DE HEER L.A.I.CHANCE: Mijnheer de Voorzitter, moeten wij dan niet opnieuw stemmen?

DE VOORZITTER: Wij kunnen niet opnieuw gaan stemmen hier,want het agenda-punt is niet meer aan de orde. Ik zal laten onderzoeken of het nietig is. U ziet het gevaar van haastig zakenbeoordelen.
Het lijkt mij beter dat wij de zaak laten onderzoeken.
Blijkt dat op grond van de jurisprudentie deze stemming nietig zal zijn - want het zou kunnen zijn dat de stem van de heer Maduro nietig is, maar niet de stemming alszodanig - dan zal ik overwegen om dit agendapunt in een andere vergadering aan de orde te stellen zodat de stemming opnieuw kan plaatsvinden.

DE HEER F.L.MADURO: Mijnheer de Voorzitter, U hebt zo juist gezegd dat U zal laten onderzoeken of het nietig is. Moet een jurist dat doen?

DE VOORZITTER: Als wij zo gaan redeneren,Mijnheer Maduro, dan moeten wij helemaal naar de hoge Raad toe want ook de Rechter kan ongelijk krijgen. Dus ik geloof, dat dit wel bekeken kan worden door een jurist.
Theoretisch kan hij naar de Rechter gaan en dan naar het Hof en dan naar het Hof van Cassatie en dan zijn wij over twee jaar niet klaar.
Ik geloof, dat wij kunnen volstaan met het advies te vragen van een jurist. Dat lijkt mij verstandiger dan nu te gaan zeggen of het geldig is of niet. Blijkt de stem nietig te zijn, dan is er nog geen ramp gebeurd. Wij kunnen altijd nog een stemming houden bij de volgende vergadering.

DE HEER O.CROES: Punto di orde, Señor Presidente. Señor Presidente por bisa mi cuanto miembro Eilandsraad di Aruba tin?

DE VOORZITTER: Ik heb mijn inlichtingen ingewonnen bij de Eilandsekretaris en hij stelt dat er 21 leden zijn.

DE HEER O.CROES: Cuanto ta presenta awe nochi?

DE VOORZITTER: Tabatin 20. Awor Señor Wijki Maduro a pone su firma y tin 21. Pero Señor Julio Maduro no ta lid mas.
Ik ben bang dat U nu spijkers op laag water gaat zoeken.

De heer L.A.I.Chance vraagt hoofdelijke stemming.

DE VOORZITTER: Mag ik even stellen dat de heer Maduro alsnog getekend heeft in gevolge het derde lid van artikel vier - onder de handtekening van de Voorzitter.

Het ontwerp wordt goedgekeurd met 20 stemmen voor en 0 stemmen tegen.

Voor stemden de leden: J.A.C.Alders, A.M.Arends, C.E.Lacle, A.Werleman, D.I.Leo, L.A.I.Chance, D.Tromp, F.L.Maduro, C.B.Boekhoudt, H.R.Dennert, E.R.Finck, G.F.Croes, B.R.Werleman, E.M. de Kort, D.G.Croes, M.Croes, D.C.Mathew, C.Yarzagaray, G.A.Oduber en O.Croes.

DE VOORZITTER: Wij zijn hiermede gekomen aan het einde van agenda-punt 14 en ook aan het einde van deze openbare vergadering. Ik dank U allen voor Uw aanwezigheid en medewerking en sluit deze openbare vergadering.

De Voorzitter sluit de vergadering om 20.10 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van ....

De Voorzitter,

De Sekretaris,